Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno CCCXIV. ad annum CCCXLVI.

Parisiis, 1644

Concilivm Antiochenvm Primvm, Svb Ivlio Papa I. Celebratvm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15072

Visual Library

ANNO CHRISTI 340.

[a] CONCILIVM ANTIOCHENVM [b] PRIMVM, [c] SVB IVLIO PAPA I. CELEBRATVM.

In quo [d] Ariani [e] Athanaſium depoſuerunt, atque [f] Gregorium Cappadocem ſubſtituerunt.

ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΩΝ ΕΝ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑ ΣΥΝΕΛΘΟΝΤΩΝ ΑΓΙΩΝ καὶ μακαρίων πατέρων.

[g] REGVLÆ ANTIOCHENI CONCILII EXPOSITÆ APVD ANTIOCHIAM IN ENCÆNIIS.

Ἡ ἁγία καὶ εἰρηνικωτάτη σύνοδος, ἡ ὑπὸ τοῦ θεοῦ συγκροτηθεῖσα ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐξ ἐπαρχίας Συρίας κοίλης, Φοινίκης, Παλαιστίνης, Ἀραβίας, Μεσοποταμίας, Κιλικίας, Ισαυρίας, τοῖς κατ᾽ ἐπαρχίαν ὁμοψύχοις καὶ ἁγίοις συλλειτουργοῖς, ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Synodica epiſtola Antiocheni Concilii.

Sancta & pacifica Synodus in vnum congregata, his qui per ſingulas prouincias ſunt, vnanimibus ſanctis conſacerdotibus, in Domino ſalutem.

GRATIA & veritas Ieſu Chriſti Domini & Saluatoris noſtri, ſanctam Antiochenam eccleſiam viſitans, & in vnum connectens per concordiam pacatiſſimi Spiritus, multa quidem & alia perfecit, in omnibus autem ſuggerente ſancto & pacifico Spiritu, etiam hoc perfecit, vt quæ viſa ſunt recte conſtitui, cum plurima conſideratione & iudicio, vna omnibus nobis Antiochiæ ex diuerſis prouinciis in vnum collectis epiſcopis, in veſtram notitiam deferrentur. Credimus autem gratiæ Domini, & ſancto Spiritui

Η ΧΑΡΙΣ καὶ ἀλήθεια Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν, ἐπισκεψαμένη τὴν Ἀντιοχέων ἁγίαν ἐκκλησίαν, καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ συνάψασα μετὰ ὁμονοίας, καὶ συμφωνίας, καὶ πνεύματος εἰρηνικοῦ· πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα κατώρθωσεν, ἐν πᾶσι δὲ καὶ τοῦτο κατορθοῖ ἐξ ὑποβολῆς τοῦ ἁγίου καὶ εἰρηνικοῦ πνεύματος. Ἃ γὰρ καλῶς ἔχειν ἔδοξεν, μετὰ πλείονος σκέψεως, καὶ ἐπικρίσεως ὁμοῦ πάντων ἡμῶν τῶν ἐπισκόπων κατὰ τὸ αὐτὸ συγκροτηθέντων ἐπὶ τῆς Ἀντιοχείας ἐκ διαφόρων ἐπαρχιῶν, ἐπὶ τὴν ὑμετέραν γνῶσιν ἀνηνέγκαμεν, πεπιστευκότες τῇ τοῦ Χριστοῦ χάριτι, καὶ τῷ τῆς εἰρήνης ἁγίῳ πνεύματι, ὅτι

καὶ

ANNO CHRISTI 341.

pacis, quod & ipſi conſpirabitis nobiſcum, tanquam in vna fuiſſetis virtute nobiſcum & orationibus adnitentes, magis autem muniti, & in Spiritu ſancto præſentes, iiſdem ipſis quæ definita ſunt, conſentientes, & ea quæ viſa ſunt recta roborantes, cum conſenſu ſancti Spiritus conſignabitis. Sunt autem præfiniti Canones eccleſiaſtici hi, qui infra ſunt ſcripti, quos ſubter inſerti promulgauere epiſcopi.

καὶ αὐτοὶ συμπνεύσητε, ὡς ἂν δυνάμει συνόντες ἡμῖν, καὶ ταῖς εὐχαῖς συνεργοῦντες, μᾶλλον δὲ ἡνωμένοι ἡμῖν, καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι συμπαρόντες· τὰ αὐτά τε ἡμῖν συμφωνήσαντες καὶ ὁρισάμενοι, καὶ τὰ ὀρθῶς δόξαντα ἐπισφραγιζόμενοι, καὶ βεβαιοῦντες τῇ τοῦ ἁγίου πνεύματος συμφωνίᾳ. Εἰσὶ δὲ οἱ ὁρισθέντες ἐκκλησιαστικοὶ κανόνες οἱ ὑποτεταγμένοι.

Prouinciæ Palæſtinæ:
Euſebius Gadarenſis.
Prouinciæ Phœniciæ:
Anatolius Emiſenus,
Æneas Ptolemaidis,
Magnus Damaſcenus.
Prouinciæ Arabiæ Petrææ:
Nicomachus Boſtrorum,
Cyrion Philadelphiæ.
Prouinciæ Meſopotamiæ:
Ætherius Edeſſenus,
Antiochus Rheſinatis,
[h] Iacobus Niſibenſis.
Prouinciæ Syriæ Cœles:
Archelaus Dolichenus,
Alphius Apameæ,
Baſſus Zeugmatis,
Mauricius Epiphaniæ,
Petrus Gindarenſis,
Paulus Neocæſareenſis,
† Piperius Samoſatenus,
Theodorus Laodiceæ,
Syricus Cyrreticenſis.
Prouinciæ Ciliciæ:
Macedonius Mopſueſtienſis,
Heſychius Alexandriæ minoris,
Moyſes Caſtabalæ,
Nicetas Flauiadis;
Narciſſus † Irenopolis, † Neroniadis,
† Tarcondimantus Ægerates. † Tarcodunantus
Prouinciæ Iſauriæ:
Agapius Seleuciæ,
Theodorus Vaſadenſis,
Euſtathius,
Patricius,
Alexander & ceteri ex prouinciis Palæſtinæ, Phœniciæ, Syriæ Cœles, Arabiæ, Meſopotamiæ, Ciliciæ, Iſauriæ: & hæc conſtituerunt, quæ infra ſcripta ſunt.

CANONES. ΚΑΝΟΝΕΣ.

CANONES SYNODI ANTIOCHIÆ.

Gentiano Herueto Interprete.

I.

[1] OMNES qui audẽt diſſoluere decretum ſanctæ & magnæ Synodi, quæ Nicææ coacta eſt in præſentia pietatis religioſiſſimi imperatoris Conſtantini de ſan-

α'.

ΠΑΝΤΑΣ τοὺς τολμῶντας παραλύειν τὸν ὅρον τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου τῆς ἐν Νικαίᾳ συγκροτηθείσης ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς εὐσεβείας τοῦ θεοφιλεστάτου βασιλέως Κωνσταντίνου, περὶ τῆς ἁγίας

ᶜto feſto ſalutiferi paſchatis, eſſe excommunicatos & eccleſia eiectos ſtatuimus, ſi aduerſus ea quæ recte decreta ſunt contentioſius inſiſtere perrexerint. Et hæc quidem de laicis dicta ſint. Si quis autem eorum, qui præſunt eccleſiæ, epiſcopus, vel presbyter, vel diaconus, audebit poſt hoc decretum ad populorum ſubuerſionem & eccleſiarum perturbationem ſeorſum agere, & paſcha cum Iudæis peragere, ſancta Synodus eum abhinc alienum eſſe ab eccleſia iudicauit, vt qui non ſibi ſolum peccati, ſed & multis exitii & ſubuerſionis cauſa fuerit: & non ſolum eos a miniſterio deponit, ſed & eos qui audent iis communicare poſt depoſitionem. Depoſitos autem etiam externo honore priuari, cuius ſanctus Canon & Dei ſacerdotium fuit particeps.

II.

Omnes qui in eccleſiam ingrediuntur, & ſacras ſcripturas audiunt, orationi autem cum populo non communicant, vel ſanctam euchariſtiæ participationem propter aliquam inſolentiam auerſantur, eos ab eccleſia expelli, donec poſtquam confeſſi fuerint, fructuſque pœnitentiæ oſtenderint, & implorauerint, veniam aſſequi poſſint. Non licere autem communicare cum excommunicatis, neque in domibus conuenientes orare pro iis, qui in eccleſia non communicant: neque in alia eccleſia recipi, qui in alia eccleſia non conueniunt. Si quem autem ex epiſcopis, vel presbyteris, vel diaconis, vel quemuis ex Canone excommunicatis, communi-

ἑορτῆς τοῦ σωτηριώδους πάσχα, ἀκοινωνήτους καὶ ἀποβλήτους εἶναι τῆς ἐκκλησίας, εἰ ἐπιμένοιεν φιλονεικότερον ἐνιστάμενοι πρὸς τὰ καλῶς δεδογμένα. καὶ ταῦτα εἰρήσθω περὶ τῶν λαϊκῶν. εἰ δέ τις τῶν προεστώτων τῆς ἐκκλησίας ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, μετὰ τὸν ὅρον τοῦτον τολμήσειεν ἐπὶ διαστροφῇ τῶν λαῶν, καὶ ταραχῇ τῶν ἐκκλησιῶν, ἰδιάζειν καὶ μετὰ τῶν Ἰουδαίων ἐπιτελεῖν τὸ πάσχα· τοῦτον ἡ ἁγία σύνοδος ἐντεῦθεν ἤδη ἀλλότριον ἔκρινεν τῆς ἐκκλησίας· ὡς οὐ μόνον ἑαυτῷ ἁμαρτίας, ἀλλὰ πολλοῖς διαφθορᾶς καὶ διαστροφῆς γινόμενον αἴτιον. καὶ οὐ μόνον τοὺς τοιούτους καθαιρεῖ τῆς λειτουργίας, ἀλλὰ καὶ τοὺς τολμῶντας τούτοις κοινωνεῖν μετὰ τὴν καθαίρεσιν· τοὺς δὲ καθαιρεθέντας ἀποστερεῖσθαι καὶ τῆς ἔξωθεν τιμῆς, ἧς ὁ ἅγιος κανὼν καὶ τὸ τοῦ θεοῦ ἱερατεῖον μετείληφεν.

β'.

Πάντας τοὺς εἰσιόντας εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ, καὶ τῶν ἱερῶν γραφῶν ἀκούοντας, μὴ κοινωνοῦντας δὲ εὐχῆς ἅμα τῷ λαῷ, ἢ ἀποστρεφομένους τὴν μετάληψιν τῆς εὐχαριστίας κατά τινα ἀταξίαν· τούτους ἀποβλήτους γίνεσθαι τῆς ἐκκλησίας, ἕως ἂν ἐξομολογησάμενοι καὶ δείξαντες καρποὺς μετανοίας, καὶ παρακαλέσαντες, τυχεῖν δυνηθῶσι συγγνώμης· μὴ ἐξεῖναι δὲ κοινωνεῖν τοῖς ἀκοινωνήτοις, μηδὲ κατ' οἴκους συνελθόντας συνεύχεσθαι τοῖς μὴ τῇ ἐκκλησίᾳ συνευχομένοις, μηδὲ ἐν ἑτέρᾳ ἐκκλησίᾳ ὑποδέχεσθαι τοὺς ἐν ἑτέρᾳ ἐκκλησίᾳ μὴ συναγομένους. εἰ δὲ φανείη τις τῶν ἐπισκόπων, πρεσβυτέρων, ἢ διακόνων, ἢ τις τοῦ κανόνος, τοῖς ἀκοινωνήτοις κοινω-

ANNO CHRISTI 341.

νων, καὶ τοῦτον ἀκοινώνητον εἶναι, ὡς ἂν συγχέοντα τὸν κανόνα τῆς ἐκκλησίας.

care apparuerit, eum quoque eſſe excommunicatum, vt qui Canonem eccleſiæ confundat.

γ'.

Εἴ τις πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, ἢ ὅλως τῶν τοῦ ἱερατείου τις καταλιπὼν τὴν ἑαυτοῦ παροικίαν, εἰς ἑτέραν ἀπέλθοι· ἔπειτα παντελῶς μεταστὰς, διατρίβειν ἐν ἄλλῃ παροικίᾳ πειρᾶται ἐπὶ πολλῷ χρόνῳ, μηκέτι λειτουργεῖν, εἰ μάλιστα καλοῦντι τῷ ἐπισκόπῳ τῷ ἰδίῳ, καὶ ἐπανελθεῖν εἰς παροικίαν τὴν ἑαυτοῦ παραινοῦντι μὴ ὑπακούοι. εἰ δὲ καὶ ἐπιμένοι τῇ ἀταξίᾳ, παντελῶς αὐτὸν καθαιρεῖσθαι τῆς λειτουργίας, ὡς μηκέτι χώραν ἔχειν ἀποκαταστάσεως. εἰ δὲ καθαιρεθέντα διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν δέχοιτο ἕτερος ἐπίσκοπος, κἀκεῖνον ἐπιτιμίας τυγχάνειν ὑπὸ κοινῆς συνόδου, ὡς παραλύοντα τοὺς θεσμοὺς τοὺς ἐκκλησιαστικούς.

III.

[l] Si quis presbyter, vel diaconus, vel quis omnino ex ſacerdotali ordine relicta ſua parochia in aliam abierit, deinde omnino commigrans, in alia parochia longo tempore verſari conatur. ne amplius celebret, maxime ſi proprio vocanti epiſcopo vt in ſuam parochiam redeat, exhortantique non pareat. Si autem in inſolentia (ἀταξίᾳ,) omnino perſeuerat, is omnino a ſacro miniſterio deponatur. Si autem eum, qui propter hanc cauſam depoſitus eſt, alius epiſcopus receperit, ille quoque a communi Synodo puniatur, vt qui ritus eccleſiaſticos diſſoluat.

δ'.

Εἴ τις ἐπίσκοπος ὑπὸ συνόδου καθαιρεθεὶς, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου, τολμήσειέν τι πρᾶξαι τῆς λειτουργίας, εἴτε ὁ ἐπίσκοπος κατὰ τὴν προάγουσαν συνήθειαν, εἴτε ὁ πρεσβύτερος, εἴτε ὁ διάκονος· μηκέτι ἐξὸν εἶναι αὐτῷ, μηδ᾽ ἐν ἑτέρᾳ συνόδῳ ἐλπίδα ἀποκαταστάσεως, μήτε ἀπολογίας χώραν ἔχειν· ἀλλὰ δὲ τοὺς κοινωνοῦντας αὐτῷ πάντας ἀποβάλλεσθαι τῆς ἐκκλησίας, καὶ μάλιστα εἰ μαθόντες τὴν ἀπόφασιν τὴν κατὰ τῶν προειρημένων ἐξενεχθεῖσαν τολμήσειαν αὐτοῖς κοινωνεῖν.

IV.

[m] Si quis epiſcopus a Synodo depoſitus, vel presbyter, vel diaconus a proprio epiſcopo, ſacrum celebrare auſus fuerit, ſiue epiſcopus ſecundum præcedentem conſuetudinem, ſiue presbyter, ſiue diaconus, nullam amplius ſpem reſtitutionis in alia Synodo, neque defenſionis locum ei habere liceat. Sed & omnes qui ei communicant, ex eccleſia eiiciantur, & maxime ſi cum ſententiam aduerſus prædictos prolatam didicerint, eis communicare auſi fuerint.

ε'.

Εἴ τις πρεσβύτερος, ἢ διάκο-

V.

[n] Si quis presbyter vel diaco-

nus proprio contempto epiſcopo, ab eccleſia ſeipſum ſegregauerit, & priuatim congregationem effecerit, & altare erexerit, & epiſcopo accerſente non obedierit, nec velit ei parere nec morem gerere primo & ſecundo vocanti, is omnino deponatur, & non amplius curationem aſſequi, nec ſuum poſſit honorem capere. Sin autem perſeuerat perturbare & eccleſiam euertere, is per externam potentiam vt ſeditioſus caſtigetur.

VI.

Si quis a proprio epiſcopo fuit excommunicatus, ne prius ab aliis ſuſcipiatur, quam fuerit a proprio epiſcopo ſuſceptus, vel facta Synodo accedens ſe defenderit, & perſuaſa Synodo aliam ſententiam retulerit. Idem autem decretum aduerſus laicos, & presbyteros, & diaconos, & eos qui ſunt in cleri catalogo, obſeruetur.

VII.

Nullus externus [o] ſine pacificis ſuſcipiatur.

VIII.

Nec presbyteri qui ſunt in pagis, dent canonicas epiſtolas, vel ad ſolos vicinos epiſcopos epiſtolas emittant. Chorepiſcopi autem nulli reprehenſioni affines dent pacificas.

IX.

[p] Epiſcopos qui ſunt in vnaquaque prouincia, ſcire oportet epiſcopum, qui præeſt metropoli, etiam curam ſuſcipere totius prouinciæ, eo quod in metropolim vnde-

νος, καταφρονήσας τοῦ ἐπισκόπου τοῦ ἰδίου, ἀφώρισεν ἑαυτὸν τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἰδίᾳ συνήγαγε, καὶ θυσιαστήριον ἔστησεν, καὶ τοῦ ἐπισκόπου προσκαλεσαμένου ἀπειθοίη, καὶ μὴ βούλοιτο αὐτῷ πείθεσθαι μηδὲ ὑπακούειν καὶ πρῶτον καὶ δεύτερον καλοῦντι· τοῦτον καθαιρεῖσθαι παντελῶς, καὶ μηκέτι θεραπείας τυγχάνειν, μηδὲ δύνασθαι λαμβάνειν τὴν ἑαυτοῦ τιμήν. εἰ δὲ παραμένοι θορυβῶν καὶ ἀναστατῶν τὴν ἐκκλησίαν, διὰ τῆς ἔξωθεν ἐξουσίας ὡς στασιώδη αὐτὸν ἐπιστρέφεσθαι.

ϛʹ.

Εἴ τις ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου ἀκοινώνητος γέγονεν, μὴ πρότερον αὐτὸν παρ᾽ ἑτέρων δεχθῆναι, (εἰ μὴ ὑπ᾽ αὐτοῦ παραδεχθείη τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου) ἢ συνόδου γινομένης ἀπαντήσας ἀπολογήσεται, πείσας τε τὴν σύνοδον, καταδέξοιτο ἑτέραν ἀπόφασιν. ὁ αὐτὸς δὲ ὅρος ἐπὶ λαϊκῶν, καὶ πρεσβυτέρων, καὶ διακόνων, καὶ πάντων τῶν ἐν τῷ κανόνι.

ζʹ.

Μηδένα ἄνευ εἰρηνικῶν δέχεσθαι τῶν ξένων.

ηʹ.

Μηδὲ πρεσβυτέρους τοὺς ἐν ταῖς χώραις κανονικὰς ἐπιστολὰς διδόναι, ἢ πρὸς μόνους τοὺς γείτονας ἐπισκόπους ἐπιστολὰς ἐκπέμπειν. τοὺς δὲ ἀνεπιλήπτους χωρεπισκόπους διδόναι εἰρηνικάς.

θʹ.

Τοὺς καθ᾽ ἑκάστην ἐπαρχίαν ἐπισκόπους εἰδέναι χρὴ τὸν ἐν τῇ μητροπόλει προεστῶτα ἐπίσκοπον, καὶ τὴν φροντίδα ἀναδέχεσθαι πάσης τῆς ἐπαρχίας, διὰ τὸ ἐν τῇ μητροπόλει παντα-

ANNO CHRISTI 339.

χόθεν συντρέχειν πάντας τοὺς τὰ πράγματα ἔχοντας. ὅθεν ἔδοξε καὶ τῇ τιμῇ προηγεῖσθαι αὐτὸν, μηδέν τε πράττειν περιττὸν τοὺς λοιποὺς ἐπισκόπους ἄνευ αὐτοῦ, κατὰ τὸν ἀρχαῖον κρατήσαντα τῶν πατέρων ἡμῶν κανόνα, ἢ ταῦτα μόνα, ὅσα τῇ ἑκάστου ἐπιβάλλει παροικίᾳ, καὶ ταῖς ὑπ' αὐτὴν χώραις. ἕκαστον γὰρ ἐπίσκοπον ἐξουσίαν ἔχειν τῆς ἑαυτοῦ παροικίας, διοικεῖν τε κατὰ τὴν ἑκάστῳ ἐπιβάλλουσαν εὐλάβειαν, καὶ πρόνοιαν ποιεῖσθαι πάσης τῆς χώρας τῆς ὑπὸ τὴν ἑαυτοῦ πόλιν, ὡς καὶ χειροτονεῖν πρεσβυτέρους καὶ διακόνους, καὶ μετὰ κρίσεως ἕκαστα διαλαμβάνειν· περαιτέρω δὲ μηδὲν πράττειν ἐπιχειρεῖν δίχα τοῦ τῆς μητροπόλεως ἐπισκόπου, μηδὲ αὐτὸν ἄνευ τῆς τῶν λοιπῶν γνώμης.

quaque concurrunt omnes qui habent negotia. Vnde viſum eſt eum quoque honore præcedere: reliquos autem epiſcopos nihil magni momenti aggredi ſine ipſo, vt vult, qui ab initio obtinuit, patrum Canon: vel ſola, quæ ad vniuſcuiuſque parochiam conferunt, & regiones quæ ei ſubſunt. Vnumquemque enim epiſcopum habere ſuæ parochiæ poteſtatem, & adminiſtrare pro vnicuique conueniente religione, & totius regionis curam gerere, quæ ſuæ vrbi ſubeſt. Vt etiam ordinent preſbyteros & diaconos, & vnaquæque cum iudicio tractent, & nihil vltra facere aggrediantur ſine metropolis epiſcopo: neque ipſe ſine reliquorum ſententia.

ι'.

Τοὺς ἐν ταῖς κώμαις, ἢ ταῖς χώραις, ἢ τοὺς καλουμένους χωρεπισκόπους, εἰ καὶ χειροθεσίαν εἶεν ἐπισκόπων εἰληφότες, ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ εἰδέναι τὰ ἑαυτῶν μέτρα, καὶ διοικεῖν τὰς ὑποκειμένας αὐτοῖς ἐκκλησίας, καὶ τῇ τούτων ἀρκεῖσθαι φροντίδι καὶ κηδεμονίᾳ, καθιστᾶν δὲ ἀναγνώστας, καὶ ὑποδιακόνους, καὶ ἐφορκιστὰς, καὶ τῇ τούτων ἀρκεῖσθαι προαγωγῇ· μήτε δὲ πρεσβύτερον, μήτε διάκονον χειροτονεῖν τολμᾶν, δίχα τοῦ ἐν τῇ πόλει ἐπισκόπου, ᾗ ὑπόκειται αὐτός τε καὶ ἡ χώρα. εἰ δὲ τολμήσειέ τις παραβῆναι τὰ ὁρισθέντα, καθαιρεῖσθαι αὐτὸν καὶ ἧς μετέχει τιμῆς. Χωρεπίσκοπον δὲ γίνεσθαι ὑπὸ τοῦ τῆς πόλεως, ᾗ ὑπόκειται, ἐπισκόπου.

X.

Ii qui ſunt in vicis vel pagis, qui dicuntur chorepiſcopi, etiamſi epiſcopi ordinationem manuumve impoſitionem acceperint, viſum eſt, vt ſuum modum ſciant, & ſibi ſubiectas eccleſias adminiſtrent, earumque cura & ſolicitudine gerenda contenti ſint: conſtituant autem lectores, hypodiaconos & exorciſtas, & eorum promotionem ſufficere exiſtiment: nec preſbyterum, nec diaconum ordinare audeant abſque vrbis epiſcopo, cui ſubiicitur ipſe & regio. Si quis autem ea quæ definita ſunt, tranſgredi audeat, ipſe quoque deponatur ab eo honore quem habet. Fiat autem chorepiſcopus ab epiſcopo ciuitatis, cui ſubiicitur.

ια'.

Εἴ τις ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτε-

XI.

Si quis epiſcopus, vel preſby-

Anno Christi 341.

ter, vel omnino ex Canone citra ſententiam & literas epiſcoporum prouinciæ, & maxime metropolitanorum ad imperatorem proficiſci aggreſſus fuerit, is abdicetur & eiiciatur non ſolum a communione, ſed etiam a dignitate cuius eſt particeps, vt qui religioſiſſimi imperatoris noſtri auribus moleſtiam afferre audeat præter ritum eccleſiæ. Si autem neceſſarius vſus exigat vt ad imperatorem ſe conferat, id agat cum deliberatione & ſententia metropolitani prouinciæ, & eorum qui ſunt in ea, eorumque literis munitus iter inuadat.

ρος, ἢ ὅλως τοῦ κανόνος, ἄνευ γνώμης καὶ γραμμάτων τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἐπισκόπων, καὶ μάλιστα τοῦ κατὰ τὴν μητρόπολιν, ὁρμήσειεν πρὸς βασιλέα ἀπελθεῖν, τοῦτον ἀποκηρύττεσθαι καὶ ἀπόβλητον γίνεσθαι, οὐ μόνον τῆς κοινωνίας, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀξίας, ἧς μετέχων τυγχάνει· ὡς παρενοχλεῖν τολμῶντα ταῖς τοῦ θεοφιλεστάτου βασιλέως ἡμῶν ἀκοαῖς, παρὰ τὸν θεσμὸν τῆς ἐκκλησίας. εἰ δὲ ἀναγκαία καλοίη χρεία πρὸς βασιλέα ὁρμᾶν, τοῦτο πράττειν μετὰ σκέψεως καὶ γνώμης τοῦ κατὰ τὴν μητρόπολιν τῆς ἐπαρχίας ἐπισκόπου, ἢ τῶν ἐν αὐτῇ, τοῖς τε τούτων γράμμασιν ἐφοδιάζεσθαι.

XII.

¶ Si quis a proprio epiſcopo depoſitus presbyter, vel diaconus, vel epiſcopus a Synodo, auſus fuerit imperatoris auribus moleſtiam exhibere, cum oporteat ad maiorem Synodum conuerti, & ius, quod ſe habere putat, ad plures epiſcopos referre, eorumque examinationem & iudicium ſuſcipere: qui itaque his contemptis imperatori moleſtus fuerit, is nulla venia dignus, neque ſui defendendi locum habeat, nec reſtitutionis futuræ ſpem expectet.

ιβʹ.

Εἴ τις ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου καθαιρεθεὶς πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, ἢ καὶ ἐπίσκοπος ὑπὸ συνόδου, ἐνοχλῆσαι τολμήσειε ταῖς βασιλέως ἀκοαῖς, δέον ἐπὶ μείζονα ἐπισκόπων σύνοδον τρέπεσθαι, καὶ ἃ νομίζει δίκαια ἔχειν, προσαναφέρειν πλείοσιν ἐπισκόποις, καὶ τὴν παρ' αὐτῶν ἐξέτασίν τε καὶ ἐπίκρισιν ἐκδέχεσθαι. εἰ δὲ τούτων ὀλιγωρήσας, ἐνοχλήσειεν τῷ βασιλεῖ, καὶ τοῦτον μηδεμιᾶς συγγνώμης ἀξιοῦσθαι, μηδὲ χώραν ἀπολογίας ἔχειν, μηδὲ ἐλπίδα ἀποκαταστάσεως προσδοκᾶν.

XIII.

Nullus epiſcopus audeat ab vna prouincia in aliam tranſire, & aliquos in eccleſiis ordinare ad ſacrorum celebrationem, nec ſi alios vna ſecum inducat, niſi venerit literis accerſitus metropolitani, & epiſcoporum qui ſunt cum ipſo, in quorum regionem accedit. Si autem nullo

ιγʹ.

Μηδένα ἐπίσκοπον τολμᾶν ἀφ' ἑτέρας ἐπαρχίας εἰς ἑτέραν μεταβαίνειν, καὶ χειροτονεῖν τινας εἰς προαγωγὴν λειτουργίας, μηδὲ εἰ συνεπάγοιτο ἑαυτῷ ἑτέρους· εἰ μὴ παρακληθεὶς ἀφίκοιτο διὰ γραμμάτων τοῦ τε μητροπολίτου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἐπισκόπων, ὧν εἰς τὴν χώραν παρέρχοιτο. εἰ δὲ μηδενὸς

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ANNO CHRISTI 341.

καλοῦντος ἀπέλθοι ἀτάκτως ἐπὶ χειροθεσίᾳ τινῶν, καὶ καταστάσει τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων μὴ προσηκόντων αὐτῷ, ἄκυρα μὲν τὰ ὑπ' αὐτοῦ πεπραγμένα τυγχάνειν, καὶ αὐτὸν δὲ ὑπέχειν τῆς ἀταξίας αὐτοῦ, καὶ τῆς παραλόγου ἐπιχειρήσεως τὴν προσήκουσαν δίκην, καθῃρημένον ἐντεῦθεν ἤδη ὑπὸ τῆς ἁγίας συνόδου.

ιδ'.

Εἴ τις ἐπίσκοπος ἐπί τισιν ἐγκλήμασι κρίνοιτο, ἔπειτα συμβαίη περὶ αὐτοῦ διαφωνεῖν τοὺς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἐπισκόποις, τῶν μὲν ἀθῶον τὸν κρινόμενον ἀποφαινόντων, τῶν δὲ ἔνοχον· ὑπὲρ ἀπαλλαγῆς πάσης ἀμφισβητήσεως, ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τὸν τῆς μητροπόλεως ἐπίσκοπον ἀπὸ τῆς πλησιοχώρου ἐπαρχίας μετακαλεῖσθαι ἑτέρους τινὰς τοὺς ἐπικρινοῦντας, καὶ τὴν ἀμφισβήτησιν διαλύσοντας, τοῦ βεβαιῶσαι σὺν τοῖς τῆς ἐπαρχίας τὸ παριστάμενον.

ιε'.

Εἴ τις ἐπίσκοπος ἐπί τισιν ἐγκλήμασιν κατηγορηθεὶς, κριθείη ὑπὸ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἐπισκόπων, πάντες τε σύμφωνοι μίαν κατ' αὐτοῦ ἐξενέγκοιεν ψῆφον· τοῦτον μηκέτι παρ' ἑτέροις δικάζεσθαι, ἀλλὰ μένειν βεβαίαν τὴν σύμφωνον τῶν ἐπὶ τῆς ἐπαρχίας ἐπισκόπων ἀπόφασιν.

ιϛ'.

Εἴ τις ἐπίσκοπος σχολάζων ἐπὶ σχολάζουσαν ἐκκλησίαν ἑαυτὸν ἐπιρρίψας, ὑφαρπάζοι τὸν θρόνον δίχα συνόδου τελείας, τοῦτον ἀπόβλητον εἶναι, καὶ εἰ πᾶς ὁ λαὸς, ὃν ὑφάρπασεν, ἕλοιτο αὐτόν· τελείαν δὲ ἐκείνην εἶναι σύνοδον, ᾗ συμπάρεστι καὶ ὁ τῆς μητροπόλεως.

vocante, ad aliquorum ordinationem & eccleſiaſticarum rerum ad ſe non pertinentium conſtitutionem inordinate inſolenterque proceſſerit, ſint quidem irrita quæ ab ipſo geruntur, ipſe autem ſuæ inſolentiæ & præter rationem factæ aggreſſionis det pœnas, a ſancta ſcilicet Synodo exinde depoſitus.

XIV.

Si quis epiſcopus ob aliqua crimina iudicetur, deinde contingat epiſcopos, qui ſunt in prouincia, de eo diſſentire, illis quidem eum, de quo fertur ſententia, innocentem pronunciantibus, his vero reum: pro tota componenda controuerſia viſum eſt ſanctæ Synodo, vt metropolitanus epiſcopus ex propinqua prouincia alios euocet iudicaturos, & controuerſiam deciſuros, & cum prouincialibus quod probatum fuerit, confirmet.

XV.

Si quis epiſcopus aliquorum criminum accuſatus, fuerit ab omnibus prouinciæ epiſcopis condemnatus, & omnes vnam conſentientem aduerſus eum ſententiam tulerint, is ne amplius ab aliis iudicetur, ſed prouinciæ epiſcoporum firma maneat ſententia.

XVI.

Si quis vacans epiſcopus in vacantem eccleſiam irrumpens, ſedem arripuerit abſque perfecta Synodo, is ſit eiectus, etiamſi omnis populus, quem inuaſit, eum elegerit. Sit autem illa perfecta Synodus, cui vna quoque adeſt metropolitanus.

XVII.

Si quis epiſcopus accepta ordinatione & manuum impoſitione epiſcopi, & populo præeſſe iuſſus, munus non ſuſceperit, nec vt ad ſibi concreditam eccleſiam proficiſcatur perſuaderi poſſit, is ſit excommunicatus, donec coactus ſuſcipiat, vel perfecta Synodus epiſcoporum prouincialium de ipſo aliquid decernat.

XVIII.

Si quis ordinatus non ierit in parochiam, ad quam eſt ordinatus, non ſua quidem culpa, ſed propter populi recuſationem, vel aliquam aliam cauſam, quæ a ſe non oritur, is ſit & honoris & muneris particeps, dummodo nullam rebus eccleſiæ, in qua conuenit, moleſtiam afferat. Is autem id ſuſcipiat, quod perfecta prouinciæ Synodus, eo quod ad ſe allatum eſt iudicato, ſtatuerit.

XIX.

Epiſcopus ne ordinetur abſque Synodo & præſentia metropolitani prouinciæ. Eo autem præſente, omnino melius eſt omnes vna cum eo adeſſe, qui ſunt in prouincia eiuſdem muneris officiique ſocii, (συλλειτουργοῖς) & oportet per epiſtolam metropolitanum eos conuocare, & ſi omnes quidem acceſſerint, bene eſt: ſin autem hoc fuerit difficile, plures omnino adeſſe oportet, vel per literas vna cum illis ſuffragium ferre, & ſic cum plurium præſentia vel electione fieri conſtitutionem. Sin autem aliter præter hæc quæ decreta ſunt, fiat, non valeat ordinatio. Sin autem ex præfinito Canone facta fue-

ιζ'.

Εἴ τις ἐπίσκοπος χειροθεσίαν ἐπισκόπου λαβὼν, καὶ ὁρισθεὶς προεστάναι λαοῦ, μὴ καταδέξοιτο τὴν λειτουργίαν, μηδὲ πείθοιτο ἀπιέναι εἰς τὴν ἐγχειρισθεῖσαν αὐτῷ ἐκκλησίαν, τοῦτον εἶναι ἀκοινώνητον, ἕως ἂν ἀναγκασθεὶς καταδέξοιτο, ἢ ὁρίσοι τι περὶ αὐτοῦ ἡ τελεία σύνοδος τῶν κατὰ τὴν ἐπαρχίαν ἐπισκόπων.

ιη'.

Εἴ τις ἐπίσκοπος χειροτονηθεὶς εἰς παροικίαν, μὴ ἀπέλθῃ εἰς ἣν ἐχειροτονήθη, οὐ παρὰ τὴν ἑαυτοῦ αἰτίαν, ἀλλ᾽ ἤτοι διὰ τὴν τοῦ λαοῦ παραίτησιν, ἢ δι᾽ ἑτέραν αἰτίαν ἐκ ἐξ αὐτοῦ γινομένην, τοῦτον μετέχειν τῆς τιμῆς καὶ τῆς λειτουργίας, μόνον μηδὲν παρενοχλοῦντα τοῖς πράγμασι τῆς ἐκκλησίας, ἔνθα ἂν συνάγοιτο· ἐκδέχεσθαι δὲ τοῦτον, ὃ ἂν ἡ τῆς ἐπαρχίας τελεία σύνοδος κρίνασα τὸ παριστάμενον ὁρίσῃ.

ιθ'.

Ἐπίσκοπον μὴ χειροτονεῖσθαι δίχα συνόδου, καὶ παρουσίας τοῦ ἐν τῇ μητροπόλει τῆς ἐπαρχίας· τούτου δὲ παρόντος, ἐξάπαντος βέλτιον μὲν συνεῖναι αὐτῷ πάντας τοὺς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ συλλειτουργοὺς, καὶ προσήκει δι᾽ ἐπιστολῆς τὸν ἐν τῇ μητροπόλει συγκαλεῖν, καὶ εἰ μὲν ἀπαντοῖεν οἱ πάντες, βέλτιον. εἰ δὲ δυσχερὲς εἴη τοῦτο, τούς γε πλείους ἐξάπαντος παρεῖναι δεῖ, ἢ διὰ γραμμάτων ὁμοψήφους γίνεσθαι· καὶ οὕτως μετὰ τῆς τῶν πλειόνων ἤτοι παρουσίας, ἢ ψήφου γίνεσθαι τὴν κατάστασιν. εἰ δὲ ἄλλως παρὰ τὰ ὡρισμένα γίγνοιτο, μηδὲν ἰσχύειν τὴν χειροτονίαν· εἰ δὲ κατὰ τὸν ὡρισμένον κανόνα γίγνοιτο ἡ κα-

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

ANNO CHRISTI 341.

ἡ κατάστασις, ἀντιλέγοιεν δέ τινες δι' οἰκείαν φιλονεικίαν, κρατεῖν τὴν τῶν πλειόνων ψῆφον.

κ'.

Διὰ τὰς ἐκκλησιαστικὰς χρείας, καὶ τὰς τῶν ἀμφισβητουμένων διαλύσεις, καλῶς ἔχειν ἔδοξε συνόδους καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν τῶν ἐπισκόπων γίνεσθαι δεύτερον τοῦ ἔτους· ἅπαξ μὲν μετὰ τὴν τρίτην ἑβδομάδα τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα, ὥστε τῇ τετάρτῃ ἑβδομάδι τῆς πεντηκοστῆς ἐπιτελεῖσθαι τὴν σύνοδον, ὑπομνήσκοντος τοὺς ἐπαρχιώτας τοῦ ἐν τῇ μητροπόλει. τὴν δὲ δευτέραν σύνοδον γίνεσθαι Ιδοις Οκτωβρίαις, ἥτις ἐστὶ δεκάτη Υπερβερεταίου· ὥστε ἐν αὐταῖς ταύταις ταῖς συνόδοις προσιέναι πρεσβυτέρους, καὶ διακόνους, καὶ πάντας τοὺς ἠδικῆσθαι νομίζοντας, καὶ παρὰ τῆς συνόδου ἐπικρίσεως τυγχάνειν. μὴ ἐξεῖναι δέ τινας καθ' ἑαυτοὺς ποιεῖσθαι ἄνευ τῶν πεπιστευμένων τὰς μητροπόλεις.

κα'.

Επίσκοπον ἀπὸ παροικίας ἑτέρας εἰς ἑτέραν μὴ μεθίστασθαι, μήτε αὐθαιρέτως ἐπιρρίπτοντα ἑαυτόν, μήτε ἀπὸ λαῶν ἐκβιαζόμενον, μήτε ὑπὸ ἐπισκόπων ἀναγκαζόμενον· μένειν δὲ εἰς τὴν ἐκληρώθη ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἐξ ἀρχῆς ἐκκλησίαν, καὶ μὴ μεθίστασθαι αὐτῆς, κατὰ τὸν ἤδη πρότερον ἐξενεχθέντα ὅρον.

κβ'.

Επίσκοπον μὴ ἐπιβαίνειν ἀλλοτρίᾳ πόλει τῇ μὴ ὑποκειμένῃ αὐτῷ, μηδὲ χώρᾳ τῇ αὐτῷ μὴ διαφερούσῃ ἐπὶ χειροτονίᾳ τινός, μηδὲ καθιστᾶν πρεσβυτέρους, ἢ διακόνους, εἰς τόπους ἑτέρῳ ἐπισκόπῳ ὑποκειμένους, εἰ μὴ ἄρα μετὰ γνώμης τοῦ οἰκείου τῆς χώρας ἐπι-

rit conſtitutio, aliqui autem propter ſuum contentionis ſtudium contradicant, vincat plurium ſuffragium.

XX.

Propter vſus eccleſiaſticos, & pro componendis controuerſiis, recte habere viſum eſt, vt Synodi epiſcoporum in vnaquaque prouincia fiant bis in anno: ſemel quidem poſt tertiam hebdomadem feſti paſchæ, vt quarta hebdomade pentecoſtes perficiatur Synodus, metropolitano prouinciales epiſcopos admonente ſecundum Synodum Idibus Octobris futuram, qui eſt decimus Hyperberetæi: vt in his ipſis Synodis accedant preſbyteri & diaconi, & omnes qui ſe iniuria affectos putant, & a Synodo iudicium aſſequantur: nec vllis liceat Synodos per ſe facere, ſine iis quibus ſunt creditæ metropoles.

XXI.

Epiſcopus ab alia parochia in aliam ne tranſeat, nec ſe ſua ſponte ingerens, nec a populis vi adactus, nec ab epiſcopis coactus: maneat autem in ea quam a Deo ſortitus eſt eccleſia, & ab ea non recedat, ſecundum decretum prius de ea re editum.

XXII.

Epiſcopus in alienam ciuitatem, quæ ei ſubiecta non eſt non aſcendat, nec in regionem quæ ad eum non pertinet, ad alicuius ordinationem, nec preſbyterum vel diaconum conſtituat in locis alii epiſcopo ſubiectis, niſi cum voluntate proprii illius regionis epi-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ſcopi. Si quis autem tale quid auſus fuerit, infirma ſit ordinatio, & ipſe a Synodo puniatur.

XXIII.

Ne liceat epiſcopo alium pro ſe ſucceſſorem conſtituere, etiamſi ſit in fine vitæ. Si quid autem fiat eiuſmodi, irrita ſit conſtitutio. Seruetur autem ritus eccleſiaſticus, qui continet, non aliter debere fieri, quam cum Synodo & iudicio epiſcoporum, qui poſt defuncti dormitionem poteſtatem habent dignum prouehendi.

XXIV.

Recte habet, vt ea quæ ſunt eccleſiæ, eccleſiæ ſeruentur cum omni bona conſcientia, & fide in omnium præſidem & iudicem Deum: quæ etiam adminiſtrari conuenit cum iudicio, & poteſtate epiſcopi, cui eſt omnis populus creditus, & eorum animæ quæ in eccleſiam conueniunt. Sint autem manifeſta quæ ad eccleſiam pertinent cum cognitione presbyterorum & diaconorum, qui ſunt circa eum, vt ſciant & non ignorent quæ ſunt propria eccleſiæ, vt nihil ipſos lateat: vt ſi contingat epiſcopum e vita migrare, iis manifeſtis exiſtentibus quæ ad eccleſiam pertinent, ne ea intercidant & pereant: nec quæ ſunt propria epiſcopi, prætextu rerum eccleſiaſticarum vexentur. Eſt enim iuſtum, & apud Deum & homines acceptum, vt epiſcopus propria quibus velit relinquat. Quæ ſunt autem eccleſiæ, ipſi ſeruentur, & nec eccleſia damnum aliquod ſuſtineat, nec epiſcopus

σκόπου. εἰ δὲ τολμήσειέν τις τοιοῦτο, ἄκυρον εἶναι τὴν χειροθεσίαν, καὶ αὐτὸν ἐπιτιμίας ὑπὸ τῆς συνόδου τυγχάνειν.

κγ'.

Ἐπίσκοπον μὴ ἐξεῖναι ἀντ' αὐτοῦ καθιστᾷν ἕτερον ἑαυτοῦ διάδοχον, κἂν πρὸς τῇ τελευτῇ τοῦ βίου τυγχάνῃ. εἰ δέ τι τοιοῦτο γίγνοιτο, ἄκυρον εἶναι τὴν κατάστασιν. φυλάττεσθαι δὲ τὸν θεσμὸν τὸν ἐκκλησιαστικὸν, περιέχοντα, μὴ δεῖν ἄλλως γίνεσθαι, ἢ μετὰ συνόδου, καὶ ἐπικρίσεως ἐπισκόπων, τῶν, μετὰ τὴν κοίμησιν τοῦ ἀναπαυσαμένου, τὴν ἐξουσίαν ἐχόντων τοῦ προάγεσθαι τὸν ἄξιον.

κδ'.

Τὰ τῆς ἐκκλησίας, τῇ ἐκκλησίᾳ καλῶς ἔχειν φυλάττεσθαι δεῖν, μετὰ πάσης ἐπιμελείας, καὶ ἀγαθῆς συνειδήσεως, καὶ πίστεως τῆς εἰς τὸν πάντων ἔφορον καὶ κριτὴν θεόν· ἃ καὶ διοικεῖσθαι προσήκει μετὰ κρίσεως καὶ ἐξουσίας τοῦ ἐπισκόπου τοῦ πεπιστευμένου πάντα τὸν λαὸν, καὶ τὰς ψυχὰς τῶν συναγομένων. φανερὰ δὲ εἶναι, τὰ διαφέροντα τῇ ἐκκλησίᾳ μετὰ γνώσεως τῶν περὶ αὐτὸν πρεσβυτέρων καὶ διακόνων· ὥστε τούτους εἰδέναι, καὶ μὴ ἀγνοεῖν, τίνα ποτέ ἐστι τῆς ἐκκλησίας, ὥστε μηδὲν αὐτοὺς λανθάνειν· ἵν' εἰ συμβαίη τὸν ἐπίσκοπον μεταλλάττειν τὸν βίον, φανερῶν ὄντων τῶν διαφερόντων τῇ ἐκκλησίᾳ πραγμάτων, μήτε αὐτὰ διαπίπτειν καὶ ἀπόλλυσθαι, μήτε τὰ ἴδια τοῦ ἐπισκόπου ἐνοχλεῖσθαι προφάσει τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων. δίκαιον γὰρ καὶ ἀρεστὸν παρά τε τῷ θεῷ καὶ ἀνθρώποις, τὰ ἴδια τοῦ ἐπισκόπου, οἷς ἂν αὐτὸς βούλεται, καταλιμπάνεσθαι· τὰ μέντοι τῆς ἐκκλησίας, αὐτῇ φυλάττεσθαι· καὶ μήτε τὴν ἐκκλησίαν ὑπομένειν ζημίαν, μήτε τὸν ἐπίσκοπον προ-

ANNO CHRISTI 341.

φάσει τῆς ἐκκλησίας δημεύεσθαι, ἢ καὶ εἰς πράγματα ἐμπίπτειν τοὺς αὐτῷ διαφέροντας, μετὰ τὸ καὶ αὐτὸν μετὰ θάνατον δυσφημίᾳ περιβάλλεσθαι.

κέ.

Ἐπίσκοπον ἔχειν τὴν τῆς ἐκκλησίας πραγμάτων ἐξουσίαν, ὥστε διοικεῖν εἰς πάντας τοὺς δεομένους μετὰ πάσης εὐλαβείας καὶ φόβου θεοῦ. μεταλαμβάνειν δὲ καὶ αὐτὸν τῶν δεόντων (εἴγε δέοιτο) εἰς τὰς ἀναγκαίας αὐτοῦ χρείας, καὶ τῶν παρ' αὐτῷ ἐπιξενουμένων ἀδελφῶν, ὡς κατὰ μηδένα τρόπον αὐτοὺς ὑστερῆσθαι, κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον λέγοντα· ἔχοντες διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα. εἰ δὲ μὴ τούτοις ἀρκοῖτο, μεταβάλλοι δὲ τὰ πράγματα εἰς οἰκικὰς αὐτοῦ χρείας, καὶ τοὺς πόρους τῆς ἐκκλησίας, ἢ τοὺς τῶν ἀγρῶν καρποὺς, μὴ μετὰ γνώμης τῶν πρεσβυτέρων, ἢ τῶν διακόνων, χειρίζοι, ἀλλ' οἰκείοις αὐτοῦ, καὶ συγγενέσιν, ἢ ἀδελφοῖς, ἢ υἱοῖς, παράσχοιτο τὴν ἐξουσίαν, εἰς τὸ, διὰ τῶν τοιούτων λεληθότως βλάπτεσθαι τοὺς λόγους τῆς ἐκκλησίας· τοῦτον εὐθύνας παρέχειν τῇ συνόδῳ τῆς ἐπαρχίας. εἰ δὲ καὶ ἄλλως διαβάλλοιτο ὁ ἐπίσκοπος, ἢ οἱ σὺν αὐτῷ πρεσβύτεροι, ὡς τὰ τῇ ἐκκλησίᾳ διαφέροντα, ἤτοι ἐξ ἀγρῶν, ἢ καὶ ἐξ ἑτέρας προφάσεως ἐκκλησιαστικῆς εἰς ἑαυτοὺς ἀποφερόμενοι, ὡς θλίβεσθαι μὲν τοὺς πένητας, διαβολὴν δὲ καὶ δυσφημίαν προστρίβεσθαι τῷ τε λόγῳ, καὶ τοῖς οὕτω διοικοῦσιν· καὶ τούτοις διορθώσεως τυγχάνειν, τὸ πρέπον δοκιμαζούσης τῆς ἁγίας συνόδου.

eccleſiæ prætextu proſcribatur, vel qui ad eum attinent, in negotia incidant cum eo, quod & ipſum poſt mortem malis omnibus proſequantur.

XXV.

Epiſcopus habeat rerum eccleſiæ poteſtatem, vt eas in omnes egentes diſpenſet cum multa cautione & Dei timore: ipſe autem eorum, quæ opus eſt, ſit particeps ad vſus neceſſarios, & fratrum qui apud eum hoſpitio excipiuntur, vt ipſi nullo modo priuentur, ſecundum diuinum apoſtolum, qui dicit: *Habentes autem alimenta & quibus tegamur, iis contenti erimus.* Sin autem iis non ſit contentus, & res in proprios vſus conuertat, & eccleſiæ reditus, vel agrorum fructus non cum preſbyterorum vel diaconorum ſententia adminiſtret, ſed ſuis cognatis, vel fratribus, vel filiis præbeat facultates, vt per hæc rationes eccleſiæ latenter lædantur, is det Synodo prouinciç rationem. Sin autem etiam alias inſimuletur epiſcopus, vel qui ſunt cum eo preſbyteri, quod quæ pertinent ad eccleſiam, vel ex agris, vel ex quacumque alia cauſa eccleſiaſtica, ad ſeipſos referant, vt pauperes quidam opprimantur, & inuidia ac infamia verbo inuratur, & iis qui ſic adminiſtrant: ii quoque correctionem aſſequantur, ſancta Synodo id quod decet examinante.

2. Tim. 6.

CANONES CONCILII ANTIOCHENI.

ANNO CHRISTI 341.

Ex interpretatione Dionyſii Exigui.

TITVLI CANONVM.

I. *De his, qui contra gerunt his, quæ regulariter de paſcha ſtatuta ſunt in Nicæno Concilio.*

II. *De his, qui ſe a perceptione ſanctæ communionis auertunt, & qui excommunicatis per domos communicant.*

III. *De his, qui ab alia parochia, præter conſcientiam epiſcoporum ſuorum, in aliis immorantur.*

IV. *De damnatis, & miniſtrare tentantibus.*

V. *De his, qui ſe a miniſterio eccleſiaſtico ſubtrahunt, & ſeorſum colligunt.*

VI. *De clericis excommunicatis, & laicis.*

VII. *De peregrinorum ſuſceptione.*

VIII. *De pacificis peregrinorum, id eſt, commendatitiis literis.*

IX. *De metropolitanis ſingularum prouinciarum.*

X. *De his qui vocantur chorepiſcopi.*

XI. *De epiſcopis & clericis adeuntibus imperatorem.*

XII. *De damnatis epiſcopis aut clericis, & adeuntibus imperatorem.*

XIII. *De his, qui, cum ſint ex alia prouincia, in aliis audent ordinationes efficere.*

XIV. *De diſſenſione, quæ ſuper epiſcoporum diiudicatione contingit, appellantium prouinciales antiſtites.*

XV. *De epiſcopis, ab eiuſdem prouinciæ ſacerdotibus conſonanter excluſis.*

XVI. *De vacantibus epiſcopis.*

XVII. *De his, qui cum ad epiſcopatum conuocantur, euitant.*

XVIII. *De his, qui promouentur ad epiſcopatum, nec recipiunt.*

XIX. *De epiſcopalibus in prouinciis ordinationibus.*

XX. *De Synodis, quæ debent ab epiſcopis, ſuis temporibus in prouinciis celebrari.*

XXI. *Vt nullo modo epiſcopus de parochia in aliam parochiam tranſeat.*

XXII. *Vt in altera parochia clericos alterius parochiæ epiſcopus nullatenus ordinet.*

XXIII. *Vt nullum ad epiſcopatum pro ſe conſtituat promouendum.*

XXIV. *De rebus ad eccleſiam pertinentibus, & de his quæ propria epiſcopi eſſe noſcuntur.*

XXV. *Vt epiſcopus diſpenſandi res eccleſiaſticas habeat poteſtatem.*

CANONES.

I.

OMNES, qui auſi fuerint diſſoluere diffinitionem ſancti & magni Concilii quod apud Nicæam congregatum eſt ſub præſentia piiſſimi & venerandi principis Conſtantini, de ſalutifera ſolennitate ſacratiſſimi paſchæ, excommunicandos,

ANNO CHRISTI 341.

& de eccleſia pellendos eſſe cenſemus, ſi tamen contentioſius aduerſus ea quæ bene ſunt decreta perſtiterint: & hæc quidem de laicis dicta ſint. Si quis autem eorum, qui præeſſe noſcuntur eccleſiæ, aut epiſcopus, aut presbyter, aut diaconus, poſt hanc definitionem tentauerit, ad ſubuerſionem populorum, eccleſiarumque perturbationem, ſeorſum colligere, & cum Iudæis paſcha celebrare: ſancta Synodus hunc alienum iam hinc ab eccleſia iudicauit, quod non ſolum ſibi, ſed & plurimis cauſa corruptionis & perturbationis extiterit. Nec ſolum tales a miniſterio remouet, ſed etiam illos, qui poſt damnationem huiuſmodi communicare tentauerint, damnatos autem, omni quoque extrinſecus honore priuari, quem ſancta regula & ſacerdotium Dei promeruit.

II.

Omnes, qui ingrediuntur eccleſiam Dei, & ſcripturas ſacras audiunt, nec communicant in oratione cum populo, ſed pro quadam intẽperantia ſe a perceptione ſanctæ communionis auertunt, hi de eccleſia remoueantur, quamdiu per confeſſionem pœnitentiæ fructus oſtendant, & precibus indulgentiam conſequantur. Cum excommunicatis autem non licere cõmunicare, nec cum his, qui per domos conueniunt, deuitantes orationes eccleſiæ, ſimul orandum eſt: ab alia quoque eccleſia non ſuſcipiendum, qui in alia minime congregatur. Si quis autem de epiſcopis, aut presbyteris, vel diaconis, ſeu quilibet ex clero, deprehenſus fuerit cum excommunicatis communicare, etiam iſte priuetur communione, tamquam qui regulam confundat eccleſiæ.

In decret. Iuonis lib. 5.

III.

Si quis presbyter, aut diaconus, & omnino quilibet ex clero, parochiam propriam deſerens, ad aliam properauerit, vel omnino demigrans, in alia parochia per multa tempora nititur immorari, vlterius ibidem non miniſtret, maxime ſi vocanti ſuo epiſcopo, & regredi ad propriam parochiam commonenti, obedire contempſerit. Quod ſi in hac indiſciplinatione perdurat, a miniſterio modis omnibus remoueatur, ita vt nequaquam locum reſtitutionis inueniat. Si vero pro hac cauſa damnatum alter epiſcopus ſuſcipiat, hic etiam a communi coerceatur Synodo, velut qui eccleſiaſtica conſtituta diſſoluat.

IV.

11. q. 4. Si quis epiſcopus damnatus.

Si quis epiſcopus damnatus a Synodo, vel presbyter, aut diaconus a ſuo epiſcopo, auſi fuerint aliquid de miniſterio ſacro contingere, ſiue epiſcopus iuxta præcedentem conſuetudinem, ſiue presbyter, aut diaconus; nullo modo liceat ei, nec in alia Synodo reſtitutionis ſpem, aut locum habere ſatisfactionis, ſed communicantes ei omnes abiici de eccleſia, & maxime, ſi poſteaquam didicerint aduerſum memoratos prolatam fuiſſe ſententiam, eiſdem communicare tentauerint.

V.

Si quis presbyter aut diaconus epiſcopum proprium contemnens, ſe ab eccleſia ſequeſtrauit, & ſeorſum colligens altare conſtituit, & commonenti epiſcopo non acquieuerit, nec conſentire vel obedire voluerit ſemel & iterum conuocanti, hic damnetur omni modo, nec vltra remedium conſequatur, quia ſuam recipere non poteſt dignitatem.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ANNO CHRISTI 341.

Quod ſi eccleſiam conturbare & ſolicitare perſi-
ſtat, tamquam ſeditioſus, per poteſtates exteras
opprimatur.

VI.

Si quis a proprio epiſcopo communione priua-
tus eſt, non ante ſuſcipiatur ab aliis, quam ſuo re-
concilietur epiſcopo, aut certe ad Synodum, quæ
congregatur, occurrens pro ſe ſatisfaciat, & perſua-
dens Concilio, ſententiam ſuſcipiat alteram. Hæc
autem definitio maneat circa laicos & presbyteros
& diaconos, omneſque, qui ſub regula eſſe mon-
ſtrantur.

VII.

Nullus peregrinorum ſine pacificis, id eſt, com-
mendatitiis, ſuſcipiatur epiſtolis.

VIII.

Presbyteri, qui ſunt in agris, canonicas epiſtolas
dare non poſſunt: ad ſolos tantum vicinos epiſco-
pos literas deſtinabunt. Chorepiſcopi autē, qui ſunt
irreprehenſibiles, dare poſſunt pacificas, id eſt, ge-
nerales epiſtolas.

IX.

Per ſingulas regiones epiſcopos conuenit noſſe,
metropolitanū epiſcopum ſolicitudinem totius pro-
uinciæ gerere. Propter quod ad metropolim omnes
vndique, qui negotia videntur habere, concurrant.
Vnde placuit, eum & honore præcellere, & nihil
amplius præter eum ceteros epiſcopos agere, ſecun-
dum antiquam a patribus noſtris regulam conſtitu-
tam, niſi ea tantū, quæ ad ſuam diœceſim pertinent,
poſſeſſioneſque ſubiectas. Vnuſquiſque enim epi-
ſcopus habeat ſuæ parochiæ poteſtatē, vt regat iuxta
reuerentiā ſingulis competentem, & prouidentiam
gerat omnis poſſeſſionis, quæ ſub eius eſt poteſtate,

ita vt presbyteros & diaconos ordinet, & ſingula ſuo iudicio comprehendat. Amplius autem nihil agere tentet præter antiſtitem metropolitanum, nec metropolitanus ſine ceterorum gerat conſilio ſacerdotum.

X.

Qui in vicis vel poſſeſſionibus chorepiſcopi nominantur, quamuis manus impoſitionē epiſcoporum perceperint, & vt epiſcopi conſecrati ſint, tamen ſanctæ Synodo placuit, vt modum proprium recognoſcant, vt gubernent ſibi ſubiectas eccleſias, earumque moderamine curaque contenti ſint. Ordinent etiā lectores, & ſubdiaconos, atque exorciſtas, quibus promotiones iſtæ ſufficiant. Nec presbyterum vero, nec diaconum audeant ordinare, præter ciuitatis epiſcopum, cui ipſe cum poſſeſſione ſubiectus eſt. Si quis autem tranſgredi ſtatuta tentauerit, depoſitus, quo vtebatur honore priuetur. Chorepiſcopum vero ciuitatis epiſcopus ordinet, cui ille ſubiectus eſt.

XI.

Si quis epiſcopus, aut presbyter, aut quilibet regulæ ſubiectus eccleſiæ, Concilium & literas epiſcoporum prouinciæ, & præcipue metropolitani, adierit imperatorē, hunc reprobari & abiici oportere, non ſolum a communione, verum & ab honore, cuius particeps videtur exiſtere, quia venerandi principis auribus moleſtiam tentauit inferre contra leges eccleſiæ. Si igitur adire principem neceſſaria cauſa depoſcit, hoc agatur cum tractatu & conſilio metropolitani, & ceterorum epiſcoporum, qui in eadem prouincia commorantur, qui etiam proficiſcentem ſuis proſequantur epiſtolis.

XII.

XII.

Si quis a proprio epiſcopo presbyter aut diaconus, aut a Synodo fuerit epiſcopus forte damnatus, & imperatoris auribus moleſtus extiterit, oporteat ad maius epiſcoporum conuerti Concilium, & quæ putauerint habere iuſta, plurimis epiſcopis ſuggerant, eorumque diſcuſſiones ac iudicia præſtolentur. Si vero hæc paruipendentes moleſti fuerint imperatori, hos nulla venia dignos eſſe, nec locum ſatisfactionis habere, nec ſpem futuræ reſtitutionis penitus opperiri diiudicamus. 11. q. 5. Si quis a proprio epiſcopo.

XIII.

Nullus epiſcopus ex alia prouincia audeat ad aliam tranſgredi, & ad promotionem miniſterii aliquos in eccleſiis ordinare, licet conſenſum videantur præbere nonnulli, niſi literis tam metropolitani quam ceterorum qui cum eo ſunt epiſcoporum rogatus adueniat, & ſic ad actionem ordinationis accedat. Si vero nullo vocante, inordinato more deproperet ſuper aliquibus ordinationibus & eccleſiaſticis negotiis, ad eum non pertinentibus, componendis; irrita quidem quæ ab eo geruntur exiſtant, ipſe vero incompoſiti motus ſui & irrationabilis audaciæ ſubeat vltionem, ex hoc iam damnatus a ſancto Concilio.

XIV.

Si quis epiſcopus de certis criminibus iudicetur, & contingat de eo comprouinciales epiſcopos diſſidere, cum iudicatus ab aliis innocens creditur, reus ab aliis exiſtimatur, pro totius huius ambi-

guitatis abſolutione, ſanctæ Synodo placuit vt metropolitanus epiſcopus a vicina prouincia iudices alios conuocet, qui controuerſiam tollant, vt per eos, ſimul & per comprouinciales epiſcopos, quod iuſtum viſum fuerit approbetur.

XV.

Si quis epiſcopus, de certis criminibus accuſatus, condemnetur ab omnibus epiſcopis eiuſdem prouinciæ, cunctique conſonanter eamdem contra eum formam decreti protulerint, hunc apud alios nullo modo iudicari, ſed firmam concordantium epiſcoporum prouinciæ manere ſententiam.

XVI.

Si quis epiſcopus vacans in eccleſiam vacantem proſiliat, ſedemque peruadat, abſque integro perfectoque Concilio, hic abiiciatur neceſſe eſt, etſi cunctus populus, quem diripuit, eum habere delegerit. Perfectum vero Concilium illud eſt, vbi interfuerit metropolitanus antiſtes.

XVII.

Dist. 92. Si quis epiſcopus per manus.

Si quis epiſcopus per manus impoſitionem epiſcopatum acceperit, & præeſſe populo conſtitutus, miniſterium ſubire neglexerit, nec acquieuerit ire ad eccleſiam ſibi commiſſam, hunc oportet communione priuari, donec ſuſceperit coactus officium, aut certe de eo aliquid integra decreuerit eiuſdem prouinciæ Synodus ſacerdotum.

XVIII.

Si quis epiſcopus ordinatus, ad parochiam minime, cui eſt electus, acceſſerit, non ſuo vitio, ſed quod eum aut populus* vitet, aut propter aliam *vetet.

ANNO CHRISTI 341. cauſam, non tamen eius vitio perpetratam: hic & honoris ſit & miniſterii particeps, dummodo nil moleſtus eccleſiæ rebus exiſtat, vbi miniſtrare cognoſcitur. Quem etiam obſeruare conueniet, quidquid Synodus perfecta prouinciæ quod viſum fuerit iudicando decreuerit.

XIX.

Epiſcopus præter Synodum & præſentiam metropolitani nullatenus ordinetur. Hoc autem modis omnibus coram poſito, melius quidem eſt vt omnes ſimul adſint eiuſdem prouinciæ ſacerdotes, quos metropolitanus epiſcopus aduocare debebit. Et ſi quidem omnes occurrerint, optime: quod ſi difficile fuerit, ſaltem plures adeſſe omnino conuenit, aut certe ſcriptis eiuſdem ſententiæ comprobari: & ita ſub plurimorum vel præſentia vel decreto ordinatio celebretur. Quod ſi ſecus contra definita factum fuerit, nullas ordinatio vires habeat. Si vero iuxta definitam regulam fiat, & nonnulli pro contentione propria contradicant, obtineat ſententia plurimorum.

XX.

Propter vtilitates eccleſiaſticas, & abſolutiones earum rerum, quæ dubitationem controuerſiamque recipiunt, optime placuit, vt per ſingulas quaſque prouincias bis in anno epiſcoporum Concilia celebrentur. Semel quidem poſt tertiam ſeptimanã feſti paſchalis, ita vt in quarta ſeptimana quæ conſequitur id eſt medio pentecoſtes, conueniat Synodus, metropolitano comprouinciales epiſcopos admonente. Secunda vero Synodus fiat Idibus Octo-

bris, id eſt quintodecimo die menſis Octobris, quem Hyperberetæon Græci nominant. In ipſis autem Conciliis adſint presbyteri & diaconi, & omnes qui ſe læſos exiſtimant, & Synodi experiantur examen. Nullis vero liceat apud ſe celebrare Concilia, præter eos quibus metropolitana videntur eſſe iura commiſſa.

ANNO CHRISTI 341.

XXI.

Epiſcopus ab alia parochia nequaquam migret ad aliam, nec ſponte ſua prorſus inſiliens, nec vi coactus a populis, nec ab epiſcopis neceſſitate compulſus: maneat autem in eccleſia quam primitus a Deo ſortitus eſt: nec inde tranſmigret, ſecundum priſtinum de hac re terminum conſtitutum.

XXII.

Epiſcopus alienam ciuitatem, quæ non eſt illi ſubiecta, non adeat: nec ad poſſeſſionem accedat, quæ ad eum non pertinet ſuper ordinationem cuiuſquam: nec conſtituat presbyteros, aut diaconos alteri ſubiectos epiſcopo, niſi forte cum conſilio & voluntate regionis epiſcopi. Si quis autem tale aliquid facere tentauerit, irrita ſit eius ordinatio, & ipſe coerceatur a Synodo. Nam ſi ordinare non potuerit, nullatenus iudicabit.

XXIII.

8. q. 1. Epiſcopo non liceat pro ſe.

Epiſcopo non licere pro ſe alterum ſucceſſorem ſibi conſtituere, licet ad exitum vitæ perueniat. Quod ſi tale aliquid factum fuerit, irritum eſſe huiuſmodi eſt conſtitutum. Seruetur autem ius eccleſiaſticum, id continens, oportere non aliter fieri, niſi cum Synodo & iudicio epiſcoporum, qui

Anno Christi 341. poſt obitum quieſcentis, poteſtatem habent eum qui dignus extiterit promouere.

XXIV.

Quæ ſunt eccleſiæ, ſub omni ſolicitudine, & conſcientia bona, & fide, quæ in Deum eſt, qui cuncta conſiderat iudicatque, ſeruentur: quæ etiam diſpenſanda ſunt iudicio & poteſtate pontificis, cui commiſſus eſt populus, & animæ quæ in eccleſia congregantur. Manifeſta vero ſint quæ pertinere videntur ad eccleſiam, cum notitia presbyterorum & diaconorum, qui circa ipſum ſunt, ita vt agnoſcant, nec ignorent, quæ ſint eccleſiæ propria, nec eos aliquid lateat: vt ſi contigerit epiſcopum migrare de ſæculo, certis exiſtentibus rebus, quæ ſunt eccleſiæ, nec ipſe collapſæ depereant, nec quæ propria probantur epiſcopi, ſub occaſione rerum peruadantur eccleſiæ. Iuſtum namque & acceptum eſt coram Deo & hominibus, vt ſua epiſcopus quibus voluerit derelinquat, & quæ eccleſiæ ſunt eidem conſeruentur eccleſiæ, vt nec eccleſia aliquod patiatur incommodum, nec epiſcopus ſub occaſione proſcribatur eccleſiæ, & in cauſas incidant qui ad eum pertinent, & ipſe poſt obitum maledictionibus ingrauetur.

XXV.

Epiſcopus eccleſiaſticarum rerum habeat poteſtatem, ad diſpenſandum erga omnes qui indigent, cum ſumma reuerentia & timore Dei. Participet autem & ipſe, quibus indiget, ſi tamen indiget, tam in ſuis, quam in fratrum, qui ab eo ſuſcipiuntur, neceſſariis vſibus profuturis, ita vt

12.q.1. Epiſcopus eccleſiaſticarum rerum.

ANNO CHRISTI 341.

in nullo qualibet occaſione fraudentur, iuxta ſanctum Apoſtolum ſic dicentem: *Habentes victum & tegumentum, his contenti ſumus.* Quod ſi contentus iſtis minime fuerit, conuertat autem res eccleſiæ in ſuos vſus domeſticos, & eius commoda vel agrorum fructus, non cum presbyterorum conſcientia diaconorumque pertractet, ſed horum poteſtatem domeſticis ſuis, aut propinquis, aut fratribus, filiiſque committat, vt per huiuſmodi perſonas occulte ceteræ lædantur eccleſiæ, Synodo prouinciæ pœnas iſte perſoluat. Si autem & aliter accuſetur epiſcopus, aut presbyteri qui cum ipſo ſunt, quod ea quæ pertinent ad eccleſiam, vel ex agris, vel ex alia qualibet eccleſiaſtica facultate ſibimet vſurpent, ita vt ex hoc affligantur quidem pauperes, * criminatori vero & blaſphemiis tam ſermo prædicationis, quam hi qui diſpenſant, taliter exponantur, & hos oportet corrigi, ſancta Synodo id quod condecet approbante. Et ſubſcripſerunt triginta † epiſcopi, qui in eodem Concilio conuenerunt.

1. Timoth. 6.

* criminationi

† Superius tantum xxxix. exprimuntur, qui ſupra in principio alterius tranſlationis huius Concilii annotati ſunt.

CANONES
CONCILII ANTIOCHENI.

Ex interpretatione Iſidori Mercatoris.

TITVLI CANONVM.

I. *Non licere paſcha diuerſo tempore facere, neque cum Iudæis celebrare.*
II. *Non licere communionem eccleſiæ contemnere, aut excommunicatis communicare.*
III. *Non debere clericum ad eccleſiam migrantem ibi perſeuerare.*
IV. *Non licere epiſcopo, vel cui-*

ANNO CHRISTI 341.

quam clerico, ſi exauctoratus fuerit, miniſtrare.

V. *Non licere clericis, contempto epiſcopo, ſeorſum ſe colligere.*

VI. *De excommunicatis.*

VII. *Nullum peregrinum abſque epiſcopis ſuſcipi.*

VIII. *Vt epiſtolæ a ſolo fiant chorepiſcopo.*

IX. *De metropolitanis epiſcopis.*

X. *De chorepiſcopis.*

XI. *De his epiſcopis vel clericis qui ſine literis epiſcoporum ad imperatorem vadunt.*

XII. *De epiſcopis vel clericis depoſitis.*

XIII. *Non licere epiſcopis in aliena prouincia clericos ordinare.*

XIV. *De epiſcopis accuſatis.*

XV. *De quibus ſupra.*

XVI. *De epiſcopis vacantibus.*

XVII. *De epiſcopis qui, accepta manus impoſitione, non acquieſcunt ſuſcipere miniſterium.*

XVIII. *De his quibus ſupra.*

XIX. *Non licere ſine conſilio metropolitani epiſcopi epiſcopum ordinari.*

XX. *Vt bis in anno Synodus celebretur.*

XXI. *Epiſcopum de diœceſi ad diœceſim non debere tranſire.*

XXII. *Epiſcopum non debere in alienam irruere ciuitatem.*

XXIII. *Epiſcopo non licere ſucceſſorem ſibi conſtituere.*

XXIV. *De rebus eccleſiaſticis & epiſcopalibus.*

XXV. *Epiſcopum habere poteſtatem in rebus eccleſiaſticis exponendis.*

CANONES.

I.

OMNES qui audent diſſoluere regulam ſancti & magni Concilii Nicæni, quod celebratum eſt in præſentia Dei amantiſſimi Conſtantini imperatoris, de ſancta & ſalutari feſtiuitate paſchali Saluatoris noſtri, excommunicatos & eiectos ab eccleſia eſſe debere, maxime ſi perſeuerent ſtudio contentionis, ab ſubuertenda ea quæ optime conſtituta ſunt. Et hæc quidem dicta ſunt de laicis. Si autem de præpoſitis eccleſiæ aliquis, id eſt, vel epiſcopus, vel presbyter, vel diaconus, poſt hanc definitionem, & hunc terminum, auſus fuerit, in ſubuerſionem populorum & perturbationem eccleſiarum, ſeorſum colligere, & cum Iudæis paſcha voluerit celebrare, hunc ſancta Synodus ab hoc iam

alienum ab eccleſia eſſe iudicauit, tamquam eum qui non ſolum proprii peccati, ſed & aliorum corruptæ mentis & conuerſationis ſupplantator extiterit, reus. Et non ſolum huiuſmodi deponit a ſacerdotio & miniſterio, ſed & eos qui auſi fuerint his communicare poſt damnationem. Depoſitos autem etiam honore qui extrinſecus eſt priuari oportet, quem ſanctus Canon & Dei ſacerdotium promeruit.

Anno Christi 341.

II.

Ex apoſt. Can. 10.

Omnes qui ingrediuntur in eccleſiam Dei, & ſacras ſcripturas audiunt, non autem cum populo in oratione communicant, auerſantur etiam ſanctam aſſumptionem dominici ſacramenti, ſecundum aliquam propriam diſciplinam, hos ab eccleſia eiici oportet, donec confitentes, fructum pœnitentiæ demonſtrent, & deprecati fuerint, vt data venia ſuſcipi mereantur. Non autem liceat communicare excommunicatis, neque cum his per domos ingredi, & cum eis orare qui eccleſiæ non participant in oratione, nec in alteram eccleſiam recipi, qui ab alia excommunicantur. Quod ſi quis epiſcoporum vel presbyterorum, vel diaconorum, vel etiam qui in Canone detinentur, excommunicatis communicare deprehenſus fuerit, & hunc oportet communione priuari, tamquam eccleſiæ regulas confundentem.

III.

7. qu. 1. Si quis presbyter, vel diaconus,

Si quis presbyter, vel diaconus, vel quilibet clericus, deſerta ſua eccleſia ad aliam tranſeundum eſſe crediderit, & ibi paulatim tentet, quo migrauit,

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ANNO CHRISTI 341.

uit, perpetuo manere, vlterius miniſtrare non debet, præſertim ſi ab epiſcopo ſuo ad reuertendum fuerit exhortatus. Quod ſi & poſt euocationem ſui epiſcopi non obedierit, ſed inobediens perſeuerauerit, omnibus modis ab officio ſuo deponi debere, nec aliquando facultatem habeat ad eccleſiaſticum ordinem redeundi. Si vero propter hanc culpam depoſitum alius epiſcopus ſuſceperit, & ipſe a communi Synodo arguatur, tamquam eccleſiaſtica iura diſſoluens.

IV.

Si quis epiſcopus a Synodo fuerit depoſitus, vel presbyter, vel diaconus, a proprio epiſcopo condemnatus, & præſumpſerit ſacerdotii ſeu ſacri miniſterii aliquam actionem, non ei amplius liceat neque in alia Synodo ſpem reſtitutionis habere, neque * aſſertionis alicuius locum, ſed & communicantes ei abiici omnes ab eccleſia, maxime ſi, poſtquam cognouerunt ſententiam aduerſus eum fuiſſe prolatam, ei contumaciter communicarunt.

* ſatisfactionis

V.

Si quis presbyter, vel diaconus contempto ſuo epiſcopo, ſeipſum ab eccleſia ſegregauerit, & priuatim apud ſe, collectis populis, altare erigere auſus fuerit, & nihilo minus, epiſcopo ſe exhortante, & ſemel & iterum reuocante inobediens extiterit, hunc modis omnibus deponendum, nec aliquando conſequi curationem, aut proprium honorem precipere ſperet. Quod ſi etiam perſeue-

erauerit, conturbans & concitans eccleſiam, per eam, quæ foris eſt, poteſtatem, hunc tamquam ſeditioſum corripi oportet. ANNO CHRISTI 341.

VI.

11. qu. 3. Si quis a proprio episcopo.

Si quis a proprio epiſcopo excommunicatus eſt, non eum prius ab aliis debere ſuſcipi, niſi aut a ſuo fuerit receptus epiſcopo, aut, Concilio facto, occurrat vt reſpondeat. & ſi Synodo ſatisfecerit, * ſtatuimus ſub alia ſententia eum recipi. Quod etiam circa laicos, & presbyteros, & diaconos, & omnes qui in clero ſunt, conuenit obſeruari.

* quod ſtatuerit, ſub

VII.

Diſtinct. 71. Nullum abſque formata.

Nullum abſque formata (quam Græci epiſtolam dicunt) peregrinorum clericorum ſuſcipi oportet.

VIII.

Neque presbyter ad regiones longinquas formatas (id eſt canonicas) epiſtolas dare, & niſi ad finitimos epiſcopos, ſimplices epiſtolas mittere præſumat. Vicariis vero epiſcopi, qui a Græcis chorepiſcopi vocantur, formatas facere liceat.

Chorepiſcopi qui.

IX.

6. qu. 3. Per ſingulas prouincias.

Per ſingulas prouincias epiſcopos conſtitutos ſcire oportet, epiſcopum metropolitatanum, qui præeſt, curam & ſolicitudinem totius prouinciæ ſuſcepiſſe. Propter quod ad metropolitanam ciuitatem ab his qui cauſas habent ſine dubio concurratur. Quapropter placuit eum & honore præire, & nihil vltra ſine ipſo reliquos epiſcopos agere ſecundum antiquum patrum noſtrorum qui obti-

Anno Christi 341. nuit Canonem, niſi hæc tantum quæ vniuſcuiuſque eccleſiæ per ſuam diœceſim cõpetunt. Vnumquemque enim epiſcopum oportet habere ſuæ diœceſis poteſtatem, ad hanc gubernandam ſecundum competentem ſibi reuerentiam, ad prouidendum omni regioni, quæ ſub ipſius eſt ciuitate, ita vt etiam ordinare ei presbyteros & diaconos probabili iudicio liceat, & de ſingulis illius regionis cauſis cum moderatione & pondere diſceptare. Vltra autem nihil agere permittitur citra metropolitani epiſcopi conſcientiam, nec metropolitanus ſine ceterorum aliquid gerat conſilio ſacerdotum.

X.

Qui in villis & vicis conſtituti ſunt chorepiſcopi, tametſi manus impoſitionem ab epiſcopis ſuſceperunt, & vt epiſcopi ſunt conſecrati, tamen placuit ſanctæ Synodo ſcire eos oportere modum proprium retinere, & gubernare adiacentes eccleſias ſibi commiſſas, & eſſe contentos propria ſolicitudine & gubernatione, quam ſuſceperunt. Conſtituere autem his permittitur lectores, & ſubdiaconos atque exorciſtas, quibus ſufficiat iſtorum tantum graduum licentiam accepiſſe. Non autem presbyterum, non diaconum audeant ordinare, præter conſcientiam epiſcopi ciuitatis vel eccleſiæ, cui adiacens inuenitur ſeu ipſe, ſeu regio in qua præeſſe dignoſcitur. Quod ſi quis præuaricari auſus fuerit conſtituta, deponi eum, & dignitate qua præditus eſt debere priuari. Chorepiſcopus autem ab epiſcopo ciuitatis, vel loci, cui idem adiacet, ordinandus eſt.

XI.

Si quis epiſcopus, vel presbyter, vel quicumque clericus, & omnis omnino qui eſt ſub eccleſiaſtica regula conſtitutus, præter conſilium vel literas eorum epiſcoporum, qui ſunt intra prouinciam, & maxime metropolitani, ad imperatorem perrexerit, hunc abdicari & eiici non ſolum de communione debere, ſed etiam propria dignitate priuari tamquam moleſtum & importunum imperialibus auribus, contra eccleſiaſtica conſtituta. Si autem neceſſitas cogat ad imperatorem excurrere, propter aliquam actionem, cum deliberatione & conſilio metropolitani ipſius prouinciæ epiſcopi, & ceterorum conſcientia epiſcoporum, qui in eadem prouincia ſunt, atque cum literis eorum ire debebit.

XII.

Si quis a proprio epiſcopo depoſitus vel presbyter, vel diaconus, aut etiam ſi a Synodo quilibet epiſcopus fuerit exauctoratus, moleſtiam imperialibus auribus inferre non præſumat, ſed ad maiorem epiſcoporum Synodum ſeſe conuertat, & quæ ſe putat habere iuſta in eorum Concilio alleget, atque ab his de ſe expectet quæ fuerit deprompta ſententia. Quod ſi deficiens puſillanimitate hoc noluerit facere, ſed imperatori fuerit importunus, huiuſmodi nullam veniam habeat, neque locum vllius aſſertionis ſuæ, nec ſpem recipiendi gradus habeat in futurum.

XIII.

9. q. 2. Nullum epiſcopum audere.

Nullum epiſcopum audere debere ex alia prouincia ad aliam tranſitum facere, & ordinare aliquos in

ANNO CHRISTI 341.

eccleſiis, aut prouehere ad ſaçrum miniſterium, nec alios illuc ſecum attrahat epiſcopos, niſi forte per literas rogatus, abierit, non ſolum a metropolitano, ſed & ab his, qui cum eo ſunt, omnibus ipſius prouinciæ epiſcopis. Quod ſi nullo inuitante, inordinate ſuperueniat, & aliquos vel ordinare præſumpſerit, vel quoſlibet actus illi eccleſiæ competentes, quæ ad ſe minime pertinent, vſurpare tentauerit, vacua quidem & inania erunt omnia quæ geſſerit, ipſe vero huius indiſciplinati auſus & irrationabilis cœpti dignas cauſas expendat, tamquam depoſitus a Synodo ſancta, & propter huiuſmodi præſumptionem iam prædamnatus.

XIV.

Si quis epiſcopus de aliquibus cauſis criminalibus in iudicio epiſcoporum fuerit accuſatus, contingat autem de ipſis epiſcopos prouinciæ qui conuenerunt diuerſas habere ſententias, & alios quidem innocentem eum pronuntiare, alios reum, propter huiuſcemodi itaque controuerſiam amputandam, placuit ſanctæ Synodo metropolitanum epiſcopum alterius vicinæ prouinciæ aduocari oportere, & aliquantos cum eo epiſcopos alios; qui pariter reſidentes quæcumque fuerint dirimant quæſtiones, propter hoc, vt firmum ſit iudicium quod ab vnius prouinciæ epiſcopis fuerit promulgatum.

6. q. 4. Si quis epiſcopus criminaliter in iudicio.

XV.

Si quis epiſcopus criminaliter accuſatus ab omnibus, qui ſunt intra prouinciam, epiſcopis, ex-

6. q. 4. Si quis epiſcopus criminaliter accuſatus.

ceperit vnam conſonamque ſententiam, ab aliis vlterius iudicari non poterit, ſed manere circa eum oportet, tamquam conuenientem, quæ ab omnibus prolata eſt, firmam ratamque ſententiam.

XVI.

Si quis epiſcopus vacans in eccleſiam vacantem ſuperuenerit, & hanc obrepenter, præter plenariam Synodum, diripiendam eſſe crediderit, hunc abiici oportet, tametſi eum plebs, quam diripuerit, velit ſibi epiſcopum retinere. Illa autem dicitur Synodus plenaria, in qua etiam epiſcopus metropolitanus adfuerit.

XVII.

Diſt. 92. Si quis epiſcopus vacans. Iſtud eſt in decr. Iuo. lib. 4.

Si quis epiſcopus, ſuſcepta manus impoſitione, & deputatus populis præeſſe, non ſuſcipiat miniſterium ſacerdotii, nec conſentiat abire in eccleſiam cui fuerat ordinatus, hunc incommunicabilem eſſe debere, donec coactus conſentiat plebem ſuſcipere ſibimet deputatam, aut prouinciæ plenaria Synodus epiſcoporum de eo aliquid ſtatuat.

XVIII.

Diſt. 92. Si quis epiſcopus ordinatus.

Si quis epiſcopus ordinatus non abierit in parochiam cui ordinatus eſt, non ſuo vitio, ſed plebis forſitan contradictione, hic honorem ſuſceptum retinere debebit, & ſacerdotio fungi, ita vt nihil moleſtiæ afferat eccleſiæ illi in qua eſt conſtitutus. Expectare autem eum oportet prouinciæ plenariam Synodum, donec de eo quod competit ſtatuatur.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ANNO CHRISTI 341.

XIX.

Epiſcopum non ordinandum ſine conſilio & præſentia metropolitani epiſcopi, cui melius erit, ſi ex omni prouincia congregentur epiſcopi. Quod ſi fieri non poteſt, hi qui adeſſe non poſſunt, proprijs literis conſenſum ſuum de ipſo deſignent, & tunc demum, poſt plurimorum ſiue per præſentiam, ſiue per literas conſenſum, ſententia conſona ordinetur. Quod ſi aliter, quam ſtatutum eſt, fiat, nihil valere huiuſmodi ordinationem. Si vero etiam ſecundum definitas regulas ordinatio celebretur, contradicant autem aliqui, propter proprias & domeſticas ſimultates, his contemptis, ſententia de eo obtineat plurimorum.

Diſt. 65. Epiſcopus non eſt ordinandus.

XX.

Propter eccleſiaſticas cauſas, & quæ exiſtunt controuerſias diſſoluendas, ſufficere viſum eſt bis in anno per ſingulas prouincias epiſcoporum Concilium fieri. Semel quidem poſt tertiam hebdomadam paſchalis feſtiuitatis, ita vt in quarta ſeptimana ſancti paſchæ perfici Concilium poſſit, conuocante metropolitano epiſcopo omnes prouinciæ epiſcopos. Secundo autem Concilium fieri Idibus Octobris, qui dies apud Græcos Hyperberetæi menſis decimus quintus inuenitur: ita vt in his Conciliis procedant omnes presbyteri, diacones, & reliqui qui ſe læſos dicunt, vt in Concilio eorum cauſa examinata, ad debitum iudicium perueniant. Nec liceat vlli proprie apud ſemetipſum Concilium celebrare, præter eos quibus metropoles creditæ ſunt.

Diſt. 18. Propter eccleſiaſticas. Et in decr. Iuo. lib. 4.

XXI.

7. q. 1. Epiſcopum de diœceſi.

Epiſcopum de diœceſi ad diœceſim alteram non debere tranſire, neque ſi ſeipſum ingeſſerit, neque ſi a populis fuerit violenter attractus, neque ſi etiam hoc ei ab epiſcopis ſuadeatur. Manere autem eum debere in eccleſia Dei, quam ab initio ſortitus eſt, & non ab ea alio demigrare, ſecundum regulam ſuper hoc olim a patribus conſtitutam.

XXII.

9. q. 2. Epiſcopū non debere.

Epiſcopum non debere in alienam irruere ciuitatem, quæ illi probatur non eſſe ſubiecta, neque in regionem, quæ ad eius curam minime dignoſcitur pertinere, ad aliquid ordinandum, neque presbyteros, neque diaconos conſtituere ad alios epiſcopos pertinentes, niſi forte cum conſilio & voluntate propriæ regionis epiſcopi. Quod ſi quiſpiam horum aliquid audere voluerit, irrita quidem erit huiuſmodi ordinatio, & is qui male vſurpauerit a Synodo arguatur. Nam ſi ordinare non potuerit, nullatenus alterius parochianum iudicare præſumat.

XXIII.

Epiſcopo non licere, tamquam ſucceſſorem ſibi futurum, conſtituere alterum, quamuis circa viciniam mortis habeatur. Quod ſi tale aliquid factum fuerit, irrita ſit huiuſmodi ordinatio. Cuſtodiri autem oportet eccleſiaſtica conſtituta, quæ ſe ita continent, non poſſe aliter epiſcopum fieri, niſi in Concilio & cum conſenſu epiſcoporum, eorum dumtaxat, qui poſt obitum illius qui præceſſit habuerint poteſtatem eum qui dignus fuerit prouehendi.

XXIV.

ANNO CHRISTI 341.

XXIV.

Quæcumque res eccleſiæ ſunt, bene debent cum omni diligentia & bona fide ſeruari: illa ſcilicet fide, quæ Deo ſeruatur, omnia prouidenti atque iudicanti: eaſque gubernari & diſpenſari oportet cum iudicio & poteſtate epiſcopi, cui totius plebis animæ videntur eſſe cõmiſſæ. Manifeſta autem eſſe oportet, quæ eccleſiæ competunt, ſub conſcientia eorum presbyterorum & diaconorũ, qui circa ipſum ſunt, vt ipſi non ignorent, nec eos aliquid lateat eorum quæ ſunt propria eccleſiæ. Vt ſi contigerit epiſcopum ex hac vita migrare cum manifeſtæ ſunt & notæ res eccleſiaſticæ, non intercidant atque depereant, ſed nec res propriæ epiſcopi, tamquam obnoxiæ, rerum eccleſiaſticarum occaſione, vllius pulſentur iniuria: quia iuſtum & acceptũ eſt apud Deum & homines, quæ propria ſunt epiſcopi, quibus ipſe iuſſerit derelinqui, & quæ eccleſiæ, ipſi ſeruari. Ita enim fit, vt nec eccleſia damno aliquo affligatur, nec epiſcopus occaſione rerum eccleſiaſticarum proſcribatur, neque pertinentes ad eum cauſas incurrant, quo poſt mortem memoria eius maledictis aliquibus oneretur.

9. q. 1. Quæcumque res eccleſiæ.

Idem habetur in Canonibus apoſtolorum Can. 39.

XXV.

Epiſcopum habere rerum eccleſiaſticarum poteſtatem ad diſpenſandũ omnibus indigentibus cum omni timore & reuerentia Dei. Ipſum quoque ex eis percipere atque vti debere quibus indiget, ſi tamen indiget, vel ad ſuas neceſſarias expenſas, vel fratrum qui apud eum hoſpitalitatis gratia commorantur, vt nulla ex parte per inopiã defraudentur, ſecundum Apoſtolum dicentem: *Habentes victum quotidianũ &*

1. Timoth. 6.

tegumentum corporis his contenti ſumus. Quod ſi his minime contentus atque ſufficiens, transferat in neceſſitates domeſticas eccleſiaſticas res, vel commoda quælibet eccleſiæ, aut agrorum eccleſiaſticorum fructus citra conſcientiam presbyterorum apud ſe redigat, & domeſticis ſuis vel etiam affinibus, aut fratribus, aut filiis earum rerum tribuat poteſtatem, vt per eorum ſecretam diligentiam ceteri eccleſiaſtici lædi videantur, reatũ hunc, qui huiuſmodi eſt, apud metropolitanum prouinciæ præſtare debebit. Quod ſi aliter reprehendatur epiſcopus, vel qui cum ipſo ſunt presbyteri, quo dicatur, hæc quæ ad eccleſiam pertinent, ſiue de agris, ſiue de aliis quibuſcumque eccleſiaſticis cauſis, eos ſibimet vſurpare, pauperes vero neceſſitate & penuria opprimi, atque ex hoc ipſo non ſolum eccleſiaſticæ rationi, verum etiam diſpenſatoribus eius maledicta & reprehenſio augeatur: hos igitur correptionem oportet mereri, quam condecet, ſancta Synodo cognoſcente. Euſebius omnibus quæ conſtituta ſunt a ſancta Synodo præſens cõſenſi. Theodorus, Nicetas, Macedonius, Anatolius, Tarcodimantus, Æthereus, Narciſſus, Euſtathius, Heſychius, Mauricius, Paulus, & ceteri, † conſenſerunt & ſubſcripſerunt triginta epiſcopi. †

† Quorum nomina in Græco iam ſuperius continentur.

† In initio huius Concilii adnotati.

NOTÆ.

Arianorum legati de calumnia conuicti ad Concilium prouocant.

Concilium.] Cum Iulius pontifex anno Chriſti 340. Concilium, quod Arianorum legati, per Alexandrinæ Synodi deputatos conuicti, ad cauſam Athanaſii ab exilio reuocati latius diſcutiendam, Romæ indici ac celebrari petiuerant, indixiſſet, eoſque ad præfinitum terminum citaſſet, iamque Athanaſius vltra annum eorum aduentum præſtolatus fuiſſet, vt honeſto prætextu indictum Romæ Conuentum ſubterfugerent, auctore Conſtantio procurarunt, vt Antiochiæ nobiliſſimi illius templi, quod a Conſtantino Magno inceptum, quodque ſub Conſtantio poſtmodum abſolutum, præ ſui excellentia dominicum aureum appellatum fuit, encænia & dedi-

Occaſione encæniorum epiſcopi Antiochiæ congregati.

ANNO CHRISTI 341. catio celebraretur. Callidum imperatoris inuentum placuit: conuocantur a Conſtantino per literas epiſcopi, teſte Athanaſio lib. de Synodis nonaginta; vel, quod habet Hilarius lib. de Synodis, nonaginta ſeptem, quamquam Sozomenus lib. 3. cap. 5. nonaginta nouem conuocatos ac congregatos fuiſſe ſcribat. Ex his triginta ſex Ariani erant: verum, quam occultam in pectore gerebant, hæreſim ac fraudem mirifice admodum tegebant. Ne enim viderentur non catholici, huius Conuentus principio Arianum nomen publicis ſcriptis auerſati ſunt, atque extrinſecus inſignes ſeſe fidei ac morum vindices iactitarunt, eo ipſo quod Euſtathium ob adulterium & Sabellii hæreſim condemnatum epiſcopatu depoſuiſſent. Mirum igitur videri non debet, quod cum Arianis catholici conuenerint, ſimul in ſacris encæniorum ſolennitatibus communicarint, ſimulque in vno eodemque Concilio conſederint. Peracta igitur templi dedicati celebritate, in eodem epiſcoporum Conuentu cauſa Athanaſii in iudicium deducta eſt. poſt repetitas eas calumnias, quæ in Tyrio Conuentu propoſitæ ac refutatæ fuerant, accuſatur, quod contra Canones ab exilio reuocatus, & priſtinæ Alexandrinæ eccleſiæ reſtitutus ſit: nam epiſcopatu amotum non aliter quam per Concilium reſtitui oportere aiebant. Hoc modo cum Athanaſius reſtitutus non fuiſſet, Euſebianorum calculo dumtaxat diiudicatum eſt, eum iuſte depoſitum a ſede Alexandrina, cui non legitime reſtitutus eſſet, deturbandum, aliumque in eius locum ſubrogandum eſſe. Huic decreto, quantumuis epiſcopi catholici maioris numeri voto ſuo contradicerent, tamen Conſtantii imperatoris nutu, fauore ac voluntate, illud ſartum tectumque habitum eſt, quod Euſebiani numero pauciores conſtituerant. Poſt multa de ſubrogando in locum eius alio epiſcopo ex ſententia Euſebii Nicomedienſis olim, nunc Conſtantinopolitani, Euſebius Emiſſenus homo nondum ſacris initiatus, quem ſancti Hieronymi chron. Arianæ factionis ſigniferum appellat, *ad ſedem eccleſiæ Alexandrinæ* (hæc Sozom. lib. 3. cap. 5.) *capeſſendam deſignatus eſt: nam putabat illum, tum propter piæ vitæ inſtitutionem, tum propter ſingularem in dicendo facultatem, animos Ægyptiorum a beneuolentia, qua Athanaſium complectebantur, facile auocaturum. At vbi epiſcopatum capeſſere recuſauit, ratione ſecum inita, quod paratum in odium apud Alexandrinos incurreret, qui videre non poterant alterum in locum Athanaſii ſubrogatum, eccleſiæ Alexandrinæ epiſcopatus Gregorio tributus eſt;* homini nimirum Ariano, peregrino Cappadoci, quem Philagrius & Arſacius præfecti magna catholicorum ſtrage anno Chriſti 342. introduxerunt, Sardicenſis Concilii patres depoſuerunt: quem denique populus Alexandrinæ eccleſiæ decimo menſe poſt habitum Sardicenſe Conciliũ occiderunt. His rebus contra Athanaſium Nicænæ fidei acerrimum defenſorem ita peractis, vt Nicænæ fidei ſymbolum euertant, nomenque *conſubſtantialis* inde callide, vafre, & quaſi per cuniculos expungant, ſe Arium deteſtari, ac procul ab eius ſententia abhorrere fidei confeſſione hac, quam infra ex Socrate ſubiungimus, conſcripta profitentur.

Quot epiſcopi & quales Antiocheno Concilio interfuerint.

Ariani ſe Arianos eſſe negant.

Acta Concilii.

Athanaſius ſede Alexandrina deponitur.

Euſebius Emiſſenus Athanaſio ſubrogatus.

Gregorius Athanaſio ſuffectus quis & qualis?

Fidei Nicænæ formulam callide immutant.

Formula fidei hæc eſt:

Prima formula fidei.

Nos neque ſumus Arii ſectatores (qui namque fieri poteſt vt cum ſimus epiſcopi Ario presbytero auſcultemus?) neque aliam fidem, quam quæ ab initio diuulgata ſit, recipimus: ſed cum in fidem eius ſtudioſe inquirere, eamque accurate expendere niteremur, Arium potius ad nos reuertentem admiſimus, quam eius opinioni ſumus ipſi obſecuti: idque ex iis quæ dicentur facile cognoſcetis. Nam nos ab initio didicimus, in vnum Deum totius vniuerſitatis, omnium rerum, quæ tum mente tum ſenſu percipiuntur, opificẽ & * curatorem credere: & in vnum Filium Dei vnigenitum, qui fuit ante omnia ſæcula, & vna cum Patre, qui eum genuerat, extitit: per quem omnia viſibilia & inuiſibilia facta ſunt: qui in nouiſſimis diebus ſecundum Patris beneplacitum deſcendit, & carnem de ſancta Virgine aſſumpſit: qui omnem Patris ſui voluntatem expleuit: qui paſſus eſt, reſurrexit, & ad cælos aſcendit, & ad dexteram Patris ſedet, & venturus eſt iudicare viuos & mortuos, & rex ac Deus in ſæcula permanſurus. Credimus etiam in Spiritum ſanctum: &, ſi quid amplius adiungendum eſt, credimus carnis reſurrectionem, & vitam æternam.

* creatorem

Quæ cum de Filii Dei diuinitate nimis ieiune ſcripta eſſet, adeoque facile in Arianæ impietatis ſuſpicionem venire potuiſſet, aliam quamdam, in qua ſuo ſenſu Filium ſubſtantiæ Patris imaginem profitentur, conſcribi curarunt, quam ex Socratis lib. 2. cap. 7. ſubiicimus.

Secunda fidei formula.

Credimus ſecundum euangelicam & apoſtolicam traditionem, in vnum Deum Patrem omnipotentem, rerum vniuerſarum opificem & fabricatorem. Et in vnum Dominum Ieſum Chriſtum Filium eius vnigenitum Deum, per quem omnia facta ſunt, genitum ante omnia ſæcula ex Patre, Deum de Deo, totum ex toto, ſolum ex ſolo, perfectum ex perfecto, regem ex rege, Dominum ex Domino, Verbum viuum, Sapientiam viuam, Lucem veram, veritatis viam, Reſurrectionem, Paſtorem, Oſtium: eumque nec conuerti, nec mutari poſſe, expreſſam diuinitatis, eſſentiæ, virtutis, conſilii, gloriæ Patris imaginem, Pri-

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

ANNO CHRISTI 541.

mogenitum omnis creaturæ: qui fuit in initio apud Deum Deus Verbum, ſicut in euangelio dictum eſt: *Et Deus erat Verbum, per quem omnia facta ſunt*, & in quo omnia conſiſtunt. Qui in nouiſſimis diebus deſcendit de cælis, &c. Ioan. 1.

Sed nec tunc quidem eiuſmodi ſecundæ ab eis editæ fidei formulæ ſteterunt. *Theophronius enim Tyanenſis epiſcopus* (inquit Athanaſius de Synodo) *aliam iſtiuſmodi fidem a ſe compoſitam in præſentia omnium promulgauit; cui omnes, hominis religione approbata, ſubſcripſerunt.*

Ipſa fidei forma hæc eſt:

Tertia fidei formula.

Nouit Dominus, quem teſtem aduerſus animam meam inuoco, quod credo in vnum Deum Patrem omnipotentem, vniuerſitatis conditorem & auctorem, ex quo omnia: & in Filium eius vnigenitum, Deum, Verbum, Potentiam, & Sapientiam, Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, per quem omnia: eumque genitum eſſe ex Patre ante ſæcula, Deum perfectum ex Deo perfecto, & apud Patrem exiſtere in ſua perſona, & vltimis diebus deſcendiſſe, genitumque ex Virgine eſſe ſecundum ſcripturas, &, poſtquam homo factus eſſet, paſſum eſſe, & reſurrexiſſe a mortuis, & in cælos aſcendiſſe, & ſedere ad dexteram Patris ſui, eumdemque iterum venturum eſſe cum gloria & potentia ad iudicandum viuos & mortuos, eumdemque permanere in ſæcula. Et in Spiritum ſanctum conſolatorem, Spiritum veritatis; quem etiam per prophetam promiſit Deus ſe effuſurum ſuper ſeruos ſuos, & quem Dominus diſcipulis ſuis pollicitus eſt, & ſecundum pollicitationem miſit, vt Acta apoſtolorum teſtantur. Si quis igitur præter hanc fidem docet, aut diuerſa in animo retinet, anathema eſto, aut quæ Marcelli Ancyrani, Sabellii, aut Pauli Samoſateni ſunt, ſapiat; & ille quoque anathema eſto, & quicumque cum eo communicant. Actor. 1.

Tribus præcedentibus hæretici ſemper inſtabiles ſua ipſorum inconſtantia & mobilitate damnati, ea calliditate & vafritie quartam formulam fidei addiderunt, vt pro temporis atque loci ratione, quæ ſibi opportuna videretur, ex illis vnam ederent.

Quarta formula fidei hæc eſt:

Quarta formula fidei.

Credimus in vnum Deum, Patrem omnipotentem, conditorem & factorem rerum, ex quo omnis paternitas

& in cælis & in terris nominatur. Et in vnigenitum eius Filium Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, ante omnia ſæcula ex Patre genitum, Deum ex Deo, lumen de lumine, per quem omnia facta ſunt in cælis & in terris, ſiue ea viſibilia ſint, ſiue inuiſibilia: eumdemque Verbum eſſe, Sapientiam, Virtutem, Vitam, & veram Lucem: qui propter nos poſtremis temporibus homo factus eſt, & genitus ex ſancta Virgine: eumdemque credimus crucifixum, mortuum, ſepultumque, tertio die ex mortuis reſurrexiſſe, aſſumptumque in cælum, reſidere ad dexteram Patris, & venturum eſſe in conſummatione, vt iudicet viuos & mortuos, reddatque ſingulis ſecundum opera ſua. Cuius regnum indeſtructibile permanet per infinitas ætates: ſedet enim ad dexteram Patris non ſolum in hoc ſæculo, ſed etiam in futuro. Credimuſque in Spiritum ſanctum, hoc eſt Paracletum, quem pollicitus apoſtolis, poſt reditum ſuum in cælos, miſit, vt eos erudiret, omniaque illis in memoriam ſubiiceret: per quem animæ ſanctificantur, quæ in illum ſinceriter credunt. Eos porro qui dicunt Filium ex non ente, aut alia ſubſiſtentia, & non ex Deo eſſe; aut, Erat quando non erat Filius, alienos a ſe cenſet catholica eccleſia.

Cur ad Conſtantem imperatorem Ariani legatos mittant.

Cum igitur ad capturam imperatoris Conſtantis, aliorumque fidelium, hanc fallacem ſagenam compoſuiſſent, legationem quamdam ad prædictum imperatorem decreuerunt, & ad eam perficiendam Narciſſum Neroniadis in Cilicia, Marim Calchedonenſis eccleſiæ, Theodorum Heracleæ, & Marcum Arethuſium, epiſcopos impietate præſtantiſſimos, vt videre eſt apud Athanaſium de Synodo Ariminenſi, deſignarunt; eo conſilio, vt quemadmodum Conſtantium orientalis imperii caſſibus hæreſeos ſuæ incluſiſſent, ſic etiam Conſtantem, qui occidentali imperio præerat, iiſdem artibus captiuarent, adeoque vniuerſum Chriſtianum orbem Ariana hæreſis captiuum detineret. Ipſos vero legatos ad Conſtantem miſſos, illam fidei formulam obtuliſſe, quæ ad decipiendum imperatorem opportunior eſſe videbatur, ſcribit Sozomenus lib. 3. cap. 14. Reliqua, quæ hac in Synodo geſta fuerunt, attingemus in notis Canonum infra ſequentium.

Antiochiæ vrbis deſcriptio.

[b] *Antiochenum.*] Sic dictum, quod celebratum fuerit Antiochiæ in Syria. De qua hæc Abrahamus Ortelius: *Antiochia Ptolemæo Syriæ metropolis, ſuper Oronte fluuio. Epidaphne a Plinio cognominatur. Magnæ epitheto eam ornat Philoſtratus* 1. *vitæ Apollonii. Reblatha, vel Rebla Hebræis, vt ſcribit ſanctus Hieronymus in Ezechielem. Iuſtiniani imperatoris tempore Theopolis ab eodem dicta fuit, vt*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ANNO CHRISTI 341.

ſcribunt Procopius, Cedrenus, Nicephorus, Calliſtus & Euſtathius, qui addit, illam quoque olim Cherſoneſum propter ambitum aquarum dictam, &c. *De eadem hac Plinius lib. 6. cap. 16. Hac diruta a barbaris, Antiochus Seleuci filius eodem loco reſtituit Syrianam, interfluente Margo, qui corriuatur in Zotale. is maluerat illam Antiochiam nominari. Sed monendus eſt lector, quoſdam codices hoc loco pro Syrianam, Seleuciam legere, idque fortaſſe ſincerius; cum idem Plinius addat, hanc eſſe, in qua Orodes Romanos Craßiana clade captos deduxerat. Circa Seleuciam enim Craſſum periiſſe, ex Parthicis bellis ab Appiano deſcriptis liquet.* Scribit Nicephorus lib. 1. cap. 17. Tiberium Cæſarem a bello Perſico reuertentem Antiochiam muro firmo & inexpugnabili cinxiſſe, porticus extruxiſſe, columnis æreis, ſtatuis, aliiſque ædificiis variis exornaſſe. Strabo libro 16. aſſerit, hanc fuiſſe vnam ex quatuor inſignibus ciuitatibus quæ in Syria fuerunt, ideoque etiam Tetrapolim nominatam fuiſſe. Non infima laus Antiochenæ vrbis iſta eſt, quod a ſancto Petro in fide edocta, ſedes patriarchalis eſſe meruit, eiuſque præſules tertium locum dignitatis & iuriſdictionis eccleſiaſticæ adepti fuerint, vt ſupra aliquoties diximus. *Antiochena cathedra patriarchalis.*

[c] *Sub Iulio papa.*] Athanaſius libro de Synodis, de tempore Concilii Antiocheni in encæniis celebrati, hæc ſcribit: *Fuere autem numero, qui Antiochiam tempore encæniorum conuenerunt, nonaginta, conſulibus Marcellino & Probino, indictione decimaquarta, præſente ibidem impiißimo Conſtantio imperatore.* Idem Socrates lib. 2. cap. 5. teſtatur his verbis: *Cogitur Concilium Antiochiæ præſente imperatore Conſtantio, Marcellino & Probino conſulibus. Quintus iam agebatur annus a morte Conſtantini iſtorum Cæſarum Auguſtorum patris.* Cum igitur, vt ex faſtis conſtat, cum indictione 14. & conſulatu Marcellini & Probini, annus Chriſti 341. Iulii pontificis Romani quintus, Conſtantii & Conſtantis annus imperii quintus coincidant, rectiſſime hanc Synodum prædicto tempore celebratam fuiſſe cum Baronio ſuſtinemus. *Quo tempore hæc Synodus celebrata fuerit.*

[d] *Ariani.*] Supra dixi ab imperatore Conſtantio 90. vel vt habent alii, 96. aut 99. epiſcopos conuocatos fuiſſe, qui prætextu encæniorum congregati cauſam Athanaſii Antiochiæ diiudicarent, eoque iudicio habito, Synodum ob prædictam cauſam Romæ a Iulio indictam ſubterfugerent. Ex his epiſcopis triginta ſex Arianos fuiſſe Iulius pontifex in epiſtola ſua ad Arianos ſcripta teſtatur his verbis: *Qui igitur ſunt qui contra Canones agunt? Noſne, qui cum tantis rerum documentis virum recipimus; an qui ſolum ad triginta ſex ſuffragia eorum qui Antiochiæ fuere externum hominem epiſcopum ſalutarunt, eumque militari manu Alexandriam deduxerunt?* Quibus verbis pontifex aperte indicat, Euſebianos triginta ſex, impia illa ſceleſta atque indecora decreta, vel clanculum & ſeorſum a catholicis (quod in Tyrio Conuentu etiam accidiſſe ſupra diximus) decreuiſſe, vel ſaltem, fauore præſentis imperatoris obſtante, catholicorum epiſcoporum votis ac ſuffragiis ſuis contradicentium nullam rationem habitam fuiſſe. Num vt ille Iacobus Niſibita epiſco- *De numero epiſcoporum.* *Qua ratione Ariani epiſcopi numero pauciores, hæc conſtituerint.*

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

pus, qui cum aliis catholicis interfuiſſe legitur, Athanaſium innocentem ſuo ſuffragio condemnarit, aut formulas fidei propter omiſſum *conſubſtantialis* nomen iure meritoque ſuſpectas approbarit, credi non poteſt. Alterutro igitur prædictorum duorum modo factum eſſe oportuit, quod epiſcopi numero pauciores conſtituiſſe leguntur.

[e] *Athanaſium videret.*] Vide quæ ſupra diximus in principio, verbo *Concilium*.

Athanaſio bis deiecto primum Gregorius poſtea Georgius quidam ſubſtitutus fuit.

[f] *Gregorium Cappadocem.*] Athanaſio poſt exilium ſede ſua primum deturbato, quemdam nomine Gregorium Cappadocem, iterumque poſt Sardicenſe Concilium reſtituto, ac ſecunda vice deiecto ſubſtitutum fuiſſe quemdam nomine Georgium ex Epiphania Ciliciæ ciuitate oriundum, vna cum Rufino lib. 1. cap. 19. Socrate libr. 2. cap. 16. Sozomeno lib. 3. cap. 5. teſtatur ipſe Athanaſius epiſt. ad ſolitariam vitam agentes, his verbis: *Primum quidem Gregorium, nunc deinde Georgium depeculatorem in epiſcopatum mittunt.* Hæc ideo notari oportuit, quia interdum vitio librariorum contigit apud prædictos auctores Georgium pro Gregorio notari. Baronius anno 341. numero 12. 13. & 14.

Canones Antiocheni quantæ auctoritatis.

[g] *Regulæ.*] Canones viginti quinque huius Concilii ad probandum aliquid allegati, propterea quod ab Euſebianis inſtituti eſſent, ab antiquioribus reiecti fuerunt, vt infra patebit Can. 12. Horum nonnulli antiqua fidei dogmata, fideique Nicænæ decreta confirmant: nonnulli vero, tamquam orthodoxæ fidei & bonis moribus ab eccleſia receptis contrarii, exploduntur. Cum apoſtolica & antiqua lege ac conſuetudine hactenus obſeruatum eſſet, vt epiſcopi quauis iniuria affecti, ad apoſtolicæ ſedis iudicium appellarent, non citra fraudem hic conſtitutum eſt, ne epiſcopus a Concilio depoſitus ad ſedem priſtinam, aliter quam a maioris numeri epiſcoporum Concilio ac ſententia abſolutus, redire præſumeret. Athanaſius Euſebianorum ſynodali ſententia condemnatus fuerat: vt docerent eum iuſte ac legitime reſtitutum fuiſſe, qui Romani pontificis ſententia abſolutus, & imperatoris decreto reuocatus fuerat, talem ſcilicet Canonem excudiſſe oportuit vt hæreſeos Arianæ & Nicænæ fidei contemptæ ſuſpicionem, quam iuſte incurrerant, aliquo modo declinarent ipſo ingreſſu, Canonem illum poſuerunt, quo Nicæni Concilii Canonis de paſchatis tempore inſtituti ſe vindices exhibuerunt. Ad nomina ſubſcriptorum epiſcoporum, etiam addiderunt inſignem illum Iacobum Niſibitam epiſcopum; de quo, præter ea quæ in notis ad Concilium Nicænum diximus, & infra plura ſcribemus. Contra vero eorum, qui Arianæ factionis anteſignani erant, Euſebii Nicomedienſis olim, iam Conſtantinopolitani, Acacii epiſcopi Cæſarienſis, Maris Calchedonenſis, Patrophili Scythopolitani, Theognis Nicæni, aliorumque famoſiſſimorum Arianorum nomina omiſerunt, aut ſaltem doloſe ſuppreſſerunt, eamque quæ hic extat epiſtolam verborum lenocinio fictam ſuo Conciliabulo præfixerunt. Vnde accidit vt Canonum collectores, hos

Can. 12. velut hæreticus exploditur, & cur.

Cur Ariani ſimulant ſe catholicos eſſe.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ANNO CHRISTI 341.

Canones Antiochenæ Synodi quomodo recepti.

Gratianus corrigitur.

hos Canones, velut ab orthodoxis editos collegerint, eccleſiæ legendos ediderint, atque duos ex iis patres Concilii Calchedonenſis abſque titulo Antiocheni Concilii citauerint, non aliter ſane, quam vt ea, quæ ſecundum eccleſiaſticam diſciplinam antiquitus traditam, ab eis in Synodo depoſita eſſe videbantur, ab ipſis tamquam ab iniuſtis poſſeſſoribus vindicarent. Quod Gratianus Can. 11. diſt. 16. hanc Synodum inter Concilia a catholicis habita recenſeat, graui errore lapſus fuit; poterat enim intellexiſſe non a catholicis, ſed ab Euſebianis & Arianis hoc Concilium collectum fuiſſe, cui Euſebium Arianæ factionis in Palæſtina epiſcopum velut præſidem interfuiſſe ſcribit. Vide Baronium anno 341. num. 29. 32. 34. & 37.

Iacobus Niſibita.

Miraculo Niſibis vrbs defenditur.

Culicibus vincuntur hoſtes.

[h] *Iacobus Niſibenſis epiſcopus.*] Conſtantinus Magnus, admirabili ſanctitate huius epiſcopi in Nicæno Concilio cognita, Conſtantio filio hoc in mandatis dedit, vt hunc epiſcopum non tantum viuentem coleret & obſeruaret, ſed eius quoque cadauer honore proſequeretur, ac proinde non abhorreret a fide quam ſciebat ab eodem ſancto epiſcopo prædicari. Quod ſi non ſatis fuit, vt ſe Conſtantius in fide catholica contineret, debuiſſet vtique propterea fauiſſe catholicis, quod precibus Iacobi Niſibitæ, a Perſarum vi & tyrannide non ſemel miraculoſe liberatus fuerit. Theodoretus libro 2. capite 30. ſcribit, quod cum Sapor rex Perſarum Niſibim vrbem obſediſſet, muros magna ex parte deieciſſet, iamque ad expugnandam vrbem aditum præparaſſet, diuinus ille vir Iacobus ſuæ precationis virtute, non ſolum militum aliorumque incolarum animos confirmauerit, verum etiam murum denuo exſtruxerit, & machinis oppoſitis hoſtes irruentes repulerit. *Eodem tempore*, ait Theodoretus, *Ephraim vir ſane admirabilis orat Iacobum, vt conſcendat mœnia, barbaros conſpiciat, & execrationis tela in eos coniiciat. Cuius poſtulationi obſecutus ſanctus vir, in quamdam turrim aſcendit, ac cum videret ingentem eorum multitudinem, non aliud eſt illis imprecatus, quam vt cyniphes ac culices in eos immitterentur, vt minutarum beſtiarum morſu eius potentiam, qui ipſis Romanis auxilium tulerat, agnoſcerent.*

Can. 1.

Audiana hæreſis quæ?

[i] *Omnes qui audent.*] Hic Canon ſtatutus eſſe videtur ab Euſebianis, partim, vt maculam illam de Nicæna Synodo contempta ſibi inuſtam hoc dolo prorſus eluerent, partim etiam, quia hoc tempore Audæus hæreſiarcha docebat, corporeum & humana forma præditum Deum eſſe, qui hominem ad imaginem ſuam condidiſſet. Item non amplius more orthodoxorum, ſed ex conſuetudine Iudæorum paſcha celebrandum eſſe decima quarta luna; quantumuis patres Nicæni Concilii contrarium ſtatuiſſent. Ex Epiphanio hæreſi 70. Baronius anno 341. numero 38. & ſequentibus.

Can. 2. Qui ſacram communionem ſuperſtitioſe auerſantur, excommunicantur.

[k] *Orationi autem cum populo non communicant.*] Illi qui certa de cauſa, nimirum ob aliquam ſuperſtitionem aut prauam opinionem ſcripturas quidem audiebant; ſacram autem communionem auerſabantur, excommunicantur, & merito. Vide notas Canonis apoſtolorum 10. Probabile eſt id contra Audianos conſtitutum fuiſſe, de quibus hæc Epiphan. hær. 70. *Ceterum, quod grauiſſimum ac horrendiſſi-*

mum eſt, non faciunt preces cum aliquo, etiamſi probatus videatur, & nihil habeat quod accuſari mereatur, &c. Theodoretus libro 4. hæret. fabul. *Prætexunt*, inquit, *ſe fugere eccleſiæ communionem, proter feneratores, & eos qui cum mulieribus cohabitant, donec confitentes fructum pœnitentiæ demonſtrent.* ANNO CHRISTI 341.

Sine propoſito ſatisfaciendi non remittuntur peccata confeſſa.

Cum Audiani (qui, quod Deum corporeum hominique ſimilem eſſe docerent, poſtea Anthropomorphitæ nuncupati fuere) peccatoribus peccata remitterent, nulla ſatisfactione ſacramentali impoſita, vt prædicto loco atteſtatur Theodoretus, Euſebiani hoc Canone decreuerunt id quod docet eccleſia catholica, nimirum quod per ſimplicem confeſſionem peccata non dimittantur, ſi digna ſatisfactio præſcripta non impleatur. Baronius num. 44.

Can. 3. [l] *Si quis presbyter aut diaconus*, &c.] Idem conſtituitur Canone 20. Concilii Calchedonenſis, & Canone 71. Concilii Aquiſgranenſis: Concilii Nicæni Canone 16. iam ante idem decretum fuerat.

Can. 4. [m] *Si quis epiſcopus damnatus*.] Idem conſtitutum eſt in Concilio Aquiſgranenſi Can. 47. & epiſtola 8. Nicolai papæ.

Can. 5. [n] *Si quis presbyter aut diaconus*.] Ad verbum recitatur actione 4. Concilii Calchedonenſis, eſtque apoſtolicæ doctrinæ conueniens. ab exordio enim naſcentis eccleſiæ obſeruatum fuit, vt omnes fideles ad vnum altare accederent, vnumque panem participarent.

Canon hic cur ab Euſebianis inſtitutus?

Ab Euſebianis hunc Canonem ideo conſtitutū fuiſſe putamus, quod cum Euſtathium Antiochenum epiſcopum quaſi adulterum & Sabellianiſmi ſectatorem amouiſſent, & Euphronium quemdam Ario fauentem ſubſtituiſſent; catholici, quos illi ignominiæ cauſa Euſtathianos nominabant, Ariani antiſtitis communionem vt rem execrabilem deteſtati, ſeorſum ab eo Conuentus egerint, nulloque modo adigi potuerint, vt cum Arianis & Euſebianis cōmunicarent. Quod idem accidit Alexandriæ, cum illuc Gregorius in locum Athanaſii intruſus fuiſſet: fideles enim illius eccleſiæ tanta conſtantia Ariani & intruſi illegitimi præſulis communionē ſubterfugerunt, vt nulla vi militum, nulliſque tormentis ad eius communionem compelli potuerint. Canonem igitur hunc, apoſtolico iure ad ſchiſmaticos & ſeditioſos coercendos vtiliter conſtitutum, Euſebiani ad vexandos catholicos ſynodali hac conſtitutione renouarunt, & in prauum vſum conuerterunt. Vnde quod hoc Canone ſecundum eccleſiaſticam antiquitus traditam diſciplinam ab iis hoc loco diſpoſitum fuit, a patribus Calchedonenſis Concilii (cuius 4. actione, ſuppreſſo Antiocheni Concilii nomine, integre recitatur) non plane abiectum, ſed ab Arianis tamquam ab iniuſtis poſſeſſoribus vindicatum fuit. Vide Baronium anno 341. num. 35. & 36.

Catholici cum hæreticis communicare nolunt.

Can. 7. 8. [o] *Sine pacificis*.] De literis pacificis, quæ alias formatæ, canonicæ & commendatitiæ appellantur, vide notas in vitam Sixti primi ſupra.

Can. 9. [p] *Epiſcopos qui ſunt*.] Hæc quæ de metropolitano decernuntur etiam ad ſuffraganeos extenduntur in notis ad Can. 2. 11. quæſt. 3. Vide ibidem cum Græco contextu nouam quamdam editionem huius Canonis a tribus hiſce diuerſam.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Anno Christi 341.

Can. 12. Qua occaſione Can. 12. conſtitutus.

[q] *Si quis proprio epiſcopo.*] Hunc Canonem aduerſus Athanaſium conſtitutum fuiſſe hinc conſtat, quod quem illi Concilio Tyrio condemnauerant, & ſede Alexandrina per ſententiam depoſuerant, ac demum auxilio imperatoris Conſtantini magni relegarant, ſolus imperator Conſtantinus iunior, citra alterius Concilii maioris numeri epiſcoporum ſententiam ad decretum ab exilio reuocaſſet, & priſtinæ ſedi Alexandrinæ reſtituiſſet. Hic eſt ille Canon, quem aduerſarii ſancto Chryſoſtomo obiecerunt, quemque ille ab Arianis ſancitum, meritoque per Sardicenſe Concilium plane ſublatum eſſe reſpondit. Concilio aduerſariorum deponebatur Chryſoſtomus: alia quadam Synodo catholicorum indicta abſoluebatur. Quam abſolutionem dum aduerſarii nullius momenti eſſe inſtarent, vtpote quæ contra Antiocheni Concilii Canonem 12. decreta fuiſſet, defenſores Chryſoſtomi libera voce dixerunt id quod ſupra dixi, nimirum obiectum Canonem ab Arianis ſancitum, & per Sardicenſe Concilium, quo cuiuis epiſcopo a quouis Concilio depoſito libera facultas Romanum pontificem adeundi & interpellandi poteſtas conceditur, plane abrogatum eſſe. Rem geſtam Socrates libro 6. capite 16. enarrat his verbis: *Epiſcopi qui tunc aderant non de alio crimine queri, ſed hoc ſolum in iudicium adduci oportere dixerunt, nimirum quod poſt abdicationem, abſque Concilii ſententia, ipſe ſeſe in ſede epiſcopali collocauerat. Vbi Ioannes reſpondit, quinquaginta epiſcopos, qui cum ipſo communicauerant, ei in illa ſuffragatos fuiſſe. Leontius contra: At plures, inquit, tibi in Concilio refragati ſunt. Rurſus cum Ioannes diceret, non ad illorum eccleſiam, ſed ad eccleſiam Arianorum pertinere, (nam qui Antiochiæ ad fidem conſubſtantialis tollendam conuenerant, præ odio aduerſus Athanaſium concepto hunc Canonem ediderant) reiecto illius reſponſo, contra eum ſententiam pronuntiarunt, illud neutiquam animis complexi, quod qui hoc Canone vſi fuiſſent, etiam Athanaſium abdicarant.* Innocentius Romanus epiſtola quam ad clericos Conſtantinopolitanos in eadem cauſa Chryſoſtomi ſcripſit, de hoc Canone addidit quæ ſequuntur: *Si qui vero & alii* (Canones) *a quibuſdam proferuntur, qui a Canonibus Nicænis diſcrepant, & ab hæreticis compoſiti eſſe deprehenduntur, hi ab epiſcopis catholicis reiiciuntur. Hæreticorum enim commenta catholicis Canonibus adſtruere non licet, ſemper enim vel per contraria, vel per illicita labefactare ſtudent voluntatem Concilii Nicæni. Non ſolum igitur his non obtemperandum eſſe dicimus, ſed ipſa potius cum hæreticis & ſchiſmaticis dogmatibus eſſe contemnenda: quomodo & ante in Sardicenſi Concilio ab epiſcopis prædeceſſoribus noſtris factum eſt.* Aduertat lector, qua auctoritate Gratianus prædicto loco hanc Euſebianorum Synodum in numerum orthodoxorum Conciliorum retulerit. Vide Baronium prædicto anno 341. num. 29. 30. & 31.

Can. 12. ab orthodoxis velut ſpurius & illegitimus reiicitur.

Can. 16. & 17.

[r] *Si quis epiſcopus vacans.*] Canon decimus ſextus & decimus ſeptimus hic poſiti, ad verbum in Concilio Calched. act. 4. & 11. abſque titulo Antiocheni Concilii recitantur ex alio quodam codice in Synodo approbato, in quo decimus ſextus nonageſimoquinto, de-

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

cimus ſeptimus nonageſimo ſexto numero conſignatus erat ; adeo vt plane hinc appareat, eos non ex ipſo Antiocheni Concilii codice, ſed ex quadam iam ante facta collectione communi maiorum auctoritate probata editos fuiſſe. Baronius num. 34. ANNO CHRISTI 341.

[a] CONCILIVM ROMANVM II. SVB IVLIO IN CAVSA ATHANASII ALIORVMQVE EPISCOPORVM.

Cauſa huius Concilii.

[a] *Concilium.*] Cum Ariani per Alexandrinæ eccleſiæ legatos Romæ coram Iulio pontifice conuicti ad Concilium appellaſſent, pontifex eorum appellationi deferens, hanc Synodum Romæ celebrandam indixit: cumque querelæ aduerſus Arianos aliunde accumularentur, ipſos cum Athanaſio per literas debite citatos, certo atque præfixo termino præſentes adeſſe mandauit. Athanaſius pontificis mandato obtemperans, tempore quo oportebat mature præſto fuit. Ariani vero poſt futiles illas & inanes excuſationes, de quibus ſupra in notis ad epiſtolam 4. Iulii, encæniorum Antiochenæ eccleſiæ celebritatem prætexentes, non modo contumaciter ſe abſentarunt, verum etiam Conciliabulo quodam, de quo ſupra, ibidem celebrato, Athanaſium epiſcopatu & ſede Alexandrina amouerunt, inque eius locum Gregorium Cappadocem Arianum ſubrogarunt. Interea Athanaſius Romæ Ægyptiorum monachorum inſtitutionem, & admirabilem vitam magni Antonii adhuc viuentis a ſe deſcriptam promulgauit, & ad imitandam & conſectandam vitam monaſticam, omnibus hominibus reuerendam, ex Romanis feminis nobiliſſimas plurimas induxit. Sanctus Hieronymus epiſt. 16. ad Principiam. Publicam etiam ibidem catholicæ fidei profeſſionem, quæ ſymbolum Athanaſii appellatur, Latino ſermone coram pontifice eique aſſidentibus recitauit. Hanc pontifex ab ipſo cognitam atque ſuſceptam, vna cum actis Synodi in ampliſſimo Romanæ eccleſiæ archiuo collocari mandauit. Cum iam Athanaſius Romæ vltra annum & ſex menſes aduentum Euſebianorum expectaſſet, ne diutius quam par erat ab eccleſia abeſſet, cauſa illius in iudicium 50. epiſcoporum deducta eſt: qui cum actis Tyriis & Mareoticis (quæ nocturno tempore fugientes Arianorum legati turpiter conuicti, vt patet ex 4. epiſtola Iulii, Romæ reliquerant) diligenter præuiſis, accuſantium calumniam deprehendiſſent, Athanaſium calumnioſe accuſatum abſoluerunt, in communionem eccleſiæ receperunt, eumque literis communicatoriis ad ſuos redeuntem dimiſerunt. Id quidem Iulius in epiſtola 4. quam ad Euſebianos ex III. Romano Concilio poſt cladem Alexandrinam ſcripſit, teſtatur his verbis: *Cum igitur iſtiuſmodi allegarentur, & tot teſtes pro Athanaſio ſtarent, & ipſe tam iuſta pro ſe afferret, quid quaſo nos oportuit facere? An non quod eccleſiaſtici Canonis eſt? hominemque proinde non condemnaremus, ſed potius reciperemus, eumque pro epiſcopo,*

Primus Athanaſius monaſticam vitam in occidentalem eccleſiam introduxit.

Symbolum Athanaſii quando & vbi compoſitum.

Athanaſius quam diu Romæ moratus.

Numerus epiſcoporum.

Athanaſius a Concilio ſecundo abſoluitur.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN